

YONI

Baha i wilawa hoi hipuli

¹ Houga a wawala uyahina Baha i memae naka tauna Yaubada tu wogeletana. Ma Bahana Yaubada mitehi hi memae, po Bahana naka tauna Yaubada. ² Ma wawala tahatahayana uyahina Yaubada mitehi hi memae. ³ Bahana uyahinei hipuli ma yada ginoulihi amaka hi geleta, ma ega iyai gehouna ita dewahi. ⁴ Tauna luyagohana a baba, yaka yautu i wiwawali po uyahinei yayata i lugeleteya lawa magomagouta uyahita. ⁵ Ma yayata uguwa u hinena i ludila, po uguwa wopopotona ega emoemotana yayata ina humaya.

⁶ Ega yaka Yaubada lawa gehouna i himiliyai gowana Yoni tauna tu wibapatiso. ⁷ Tauna i nei tu limoina lawa uyahihi po i ipaliwelena yayata binei, ipa lawa hina nonoli po hina witumagana. ⁸ Ma i baha i pa, 'Tau ega yayatana ma a nei ipa yayata dumana a limoineya.' ⁹ Ma yayatana tauna yayata dumana uyahinei lawa ataputa hoi hipuli nugonugota i liyayahihi.

¹⁰ Tauna hipuli i wiwawali po i nei hoi hipuli po i memae ma tu mehipuli ega hita hanapugeya tauna iyai. ¹¹ Tauna i nei a lawa uyahihi, ma a lawahi ega hita kaoheya. ¹² Uyahinei lawa ega tata maga ma ta kaoheya po gowanei ta witu-magana, po Yaubada i kawainatuneta yaka tauta natunatuna. ¹³ Iyowai ma tauta natunatuna i wiwawalita? Ega lawa hinita a luhogala uyahinei,

po ega lawa ata wiwogatala uyahinei, po ega lawa ata nugotuhugei, ma guni memeta Yaubada tauna uyahinei.

¹⁴ Bahana i wilawa hota po mitehi ta memae, po a wasawasa amaka ta galeyā. A wiwasawasana Yaubada uyahinei i nei babana Yaubada Natuna dumana. Yaka anai lunugotootogona po anai dewadumaluna i memae.

¹⁵ Geka tauna Yoni i limoineya po i ototu i pa, ‘Geka tauna binei a ibaabani a pa, tu gelagoniu muliugei e nenei apo ina tahaēu, babana tauna lawa tahatahayana.’

¹⁶ Tauna lunugotootogo lawana yaka a lunugotootogoei e idewadewata.

¹⁷ Yaubada a lugagayo Mose uyahinei hi nei, ma lunugotootogo po dewadumadumaluna Yesu Keliso uyahinei hi nei. ¹⁸ Ega lawa gehouna Yaubada tepana ita galeyā, ma Yaubada Natuna emosi hota tauna Amana u liyaliyana i memae, a dewa i wogeleteya tauta uyahita.

Yoni Yesu binei i tuwega

(Matiu 3:1-12; Maki 1:1-8; Luka 3:1-18)

¹⁹ Yoni i tuwetuwega Yodani u goilana ma lawa i bapatisohi. Ma Yudeya Yelusalemgei hi nei Yoni uyahina, tauhi tu witalaguyaba po Libai a guguni gehouhi. Hi nei po Yoni hi lubayadeya hi pa, ‘Tam iyai?’

²⁰ Hai lubayada uyahina Yoni ega ita bowi ma i baha dumalu i pa, ‘Tau ega Besinana lawana.’

²¹ Ega yaka hi lubayada meme hi pa, ‘Heki, tam iyai? Tam Elaisiya lawa odubona, bo?’

Tauna i pa, ‘Tau ega.’

Yaka tauhi hi pa, ‘Nugote tam tu bahapiko Mose i bahebahem.’

Ma Yoni i paliwelehi i pa, ‘Tau ega.’

²² Ega yaka hi pa, ‘Heki, tam iyai? I babada hi himiliyai po to nenei, apo awai to paliwelehi? Om baha awai tam bingei?’

²³ Ega yaka hai lubayada i wimiheya i pa, ‘Yaubada a Buka uyahina biugei i ibaabani geke pitenana i pa, “Tu wiototu apo ina geleta hoi balabala po ina iototu ina pa, Guyau a tahaya ona lidumaluya.”’

²⁴ Palisi lawahi hi lautanigana po Yoni hi lubayadeya hi pa, ²⁵ ‘Tam u pa ega Besinana lawana, po tam ega Elaisiya, po tam ega tu bahapiko Mose i bahebahem, ma awai binei e ibapatiso?’

²⁶ Hai baha i wimiheya i pa, ‘Tau goilei a ibapatisomi, ma lawa gehouna e towotowolo u hayami ega ota hanapugeya. ²⁷ Tauna tu gelagoniu muliugei e nenei. Tau ega u dewadewa awai ipa apo a aehumahuma a lupeni.’

²⁸ Geke dewahi atapuhi naka u Betani hi geleta, Yoni anani wibapatiso tuponana Yodani goilana u tuponei.

Yaubada a Sipi

²⁹ Malitom Yesu i nenei Yoni uyahina ma i galeya, yaka Yoni lawa i paliwelehi i pa, ‘Hei, ona galeya lawana e nenei tauna Yaubada a Sipi Natuna babana apo ina hilage po ata apapoe ina boho halehi. ³⁰ Geke tauna binei a ibaabani a pa, Tu gelagoniu muliugei e nenei apo ina tahaeu babana tauna lawa tahatahayana. ³¹ Lolowa ega ata

hanapugeya a pa tauna iyai, ma tau goilei a ibapatisomi, babana ipa taumi mi Isalaela Yaubada a Besinana ona hanapugeya.

³²⁻³³ ‘Tau yohola ega ata hanapugeya, ma a pa tauna iyai, ma tau Yaubada i himiliu po goilei a wobagibagi ma uyahiu i bahena geleteya i pa, “Apo yohola Alugou una gagaleya ma yadei ina hopu mai po lawa uyahina ina talu yaka naka tauna apo Alugo Woiyawei ina wibapatisomi.” Geka apoma Yesu a limoineya babana Alugo Woiyawa a gagaleya mei bunebune ma yadei i hopu mai po Yesu uyahina i talu. ³⁴ Tau lawana mataugei a galeya yaka a laimoineya uyahimi babana tauna Yaubada Natuna.’

Yesu a hewahewali tahatahayahi

³⁵ Malitom ma Yoni a hewahewali luwaga mitehi hi towotowolo ³⁶ ma Yesu hi gagaleya ma liyaliyahiyei i nei po i nena, yaka Yoni i baha uyahihi i pa, ‘Ona galeya, naka tauna Yaubada a Sipi Natuna!’

³⁷ Hai luwaga a bahana hi nonoli yaka Yesu hi wimulitagoya po mulinei hi nae, ³⁸ ma Yesu i luhagawileya po hi wotagoya i galehi yaka i lubayadehi i pa, ‘Omi luhogala awai?’

Ma hi pa, ‘Labai, meka om ani mae?’ (Labai a bui Bada.)

³⁹ Yesu i paliwelehi i pa, ‘Ona nei po ona galeya.’

Yaka mitehi hi nae po anani mae hi galeya, ma amaka aibiga yaka mitehi hi eno.

⁴⁰ Yoni a hewahewali luwaga a baha hi noonoli po Yesu hi wotagoya, gehouna gowana Andulu, Simona walehina. ⁴¹ Houga naka uyahina i

wotowolo po i nae walehina i biheya po i paliweleya i pa, 'Yaubada a Besinana lawana amaka to tuhagaya.' (Besinana lawana naka Keliso.)

⁴² Simona i weluwaya po hi nei Yesu uyahina po Yesu Simona i galeyama i paliweleya i pa, 'Tam gowam Simona, Yoni natuna; gowam wouna a yatoni Sipasa.' (A bui Pita, ma anona tapatapana.)

⁴³ Malitom ma Yesu i pa, 'Ta nae u Galili.' Hi ne-nae po Pilipo hi tuhagaya po Yesu i baha uyahina i pa, 'Una wimulitagou.'

⁴⁴ Pilipo a meyangai Besaida naka Andulu ma Pita hai meyangai. ⁴⁵ Pilipo Nataniyela i tuhagaya, po i paliweleya i pa, 'Yaubada a Besina lawana amaka to tuhagaya. Tauna odubona Mose a lugagayo bukana uyahina i gilumi po gasi tu bahapiko hai giluma uyahina hi bahebaheya. Tauna lawa Nasaletagei Yosepa natuna gowana Yesu.'

⁴⁶ Nataniyela Pilipo uyahina i baha nae i pa, 'Moina apo lawa dewadewana u Nasaleta hita guni?'

Yaka Pilipo i pa, 'Una nei po una galeyama.' Ega yaka hi nae Yesu uyahina.

⁴⁷ Yesu i gagaleyama Nataniyela i nenei ma i baha i pa, 'Geka lawana tauna mei gogata Isalaela a dewa ega kikina a mepowa gehouna.'

⁴⁸ Nataniyela Yesu i lubayadeyama i pa, 'Iyowai ma u hanapugeu?'

Yesu i pa, 'Pilipo muliyei apoma i otugem ma tau a galena tahaem kiyaha u loguloguna u memae.'

⁴⁹ Uyahina ma Nataniyela nugonugona i goholi, ma ega yaka Yesu i paliweleyama i pa, 'Guyau, tam Yaubada Natuna, tam mi Isalaela i wasawasa.'

⁵⁰ Yesu a baha i wimiheya i pa, ‘U witumaganeu babana a paliwelem, tam kiyaha u loguloguna u memae ma a galem. Geka hougana ani galena habuluna uyahim ma yohola apo banei dumana una galeyā.’ ⁵¹ Yesu gasi i baha i pa, ‘A baha duma uyahimi, yohola apo ona galeyā yada ina hoeya ma Yaubada a tu winoyanoya hina gae ma hina hopu tau Lawa Moinau uyahiugei.’

2

Tawine tolehana Kana u meyageina

¹ Iyeta luwaga hi kokoe ma tawine tolehana hi dewaya Kana meyageina uyahina, Galili u tuponana. Ma tolehana uyahina Yesu hinana hi toletoleha. ² Yesu a hewahewali mitehi hi paliwelehi, tawine tolehana amna binei. ³ Hai am uyahina ma hai wine hi wikokowi, ega yaka Yesu hinana i baha uyahina i pa, ‘Wine amaka hi wikokowi.’

⁴ Ma Yesu i pa, ‘Hinau, awai binei ipa una wibagibagiu? Yohola ega u houga bagibagi.’

⁵ Yesu hinana tu bagibagi i paliwelehi i pa, ‘Inapa awai ina baheya yaka ona wotagoya po ona dewaya.’

⁶ Yudeya hai dewa naka yeuyeu, ma ani luga walatahi hi memae toleha numana uyahina magouhi 6. Naka gaimagei hi dewahi, ma ani galenahi mei walata ma hi lata duma.

⁷ Yesu tu bagibagi i paliwelehi i pa, ‘Walata ona lihogohi,’ yaka walata hi lihogohi po hi liwoliwogehi po i kokoe.

⁸ Ma Yesu i baha uyahihi po goilana hi higuya po hi niyeya toleha taniwagana uyahina.

⁹ Ma Yesu goilana i wobuiya po wine, toleha taniwagana ega ita hanapugeya wine geke ugonona meka hi tami, ma tu bagibagi tunawahi hi hanapugeya. Tu bagibagi goilana hi niyeya toleha taniwagana uyahina po i uma dadani ma ega yaka tu tawine wouna i otugeya, ¹⁰ po i baha uyahina i pa, ‘Tulau, wine geke i dewadewa duma, tauta ata dewa naka ipa umauma dewadewana lawa ta wele tahaehi po lawa hin’umumaya po hin’uma hiyogo, ma umauma waimulina umauma apa-poenata houni, ma om umauma waimulina naka i haki lagona.’

¹¹ Geke Yesu a wekiwekilala tahatahayana i dewaya Kana u meyageina, Galili u tuponana, yaka a wipoya i wogeleteya lawa uyahihi, ma a hewahewali hi witumaganeya.

¹² Toleha i kokoe ma Yesu hinana po walewalehina po a hewahewali mitehi hi hopu Kapaneum, po noka hotanana iyeta wabihaga hota hi memae.

*Yesu tu gimala hoi numa dalabu i wiyagahi
(Matiu 21:12-13; Maki 11:15-17; Luka 19:45-46)*

¹³ Ma amaka houga i tulabeni po mi Yudeya Welulagona tolehana hina dewaya, yaka Yesu i gae u Yelusalem. ¹⁴ Ma i lui numa dalabu baneina u gali hinena po tu gimala i galehi tauhi gamogamo hi gimagimalena halehi, lawa hai talaguyaba ubeihi. Gamogamohi naka bulumakau, sipi ma bunebune. Ma gasi mone tu wiiyawepeli i galehi. ¹⁵ Yaka Yesu gulawa metametanana uyahinei i wikodikodila. Gamogamo ma lawa i wiyagahi numa dalabu baneina u gali hinena, ma mone tu wiiyawepelipeli hai pata i lugolugoluhi ma hai

mone i lunohanohaya. ¹⁶ Ma lawa bunebune hi gimagimalehi i paliwelehi i pa, ‘Omi kiu ona hopunehi! Ma Amau a numa ega ona ibagibagi ipa omi ani gimala numana!’

¹⁷ Ma a hewahewali Yaubada a Buka bahana hi nugotuhuya i pa, ‘Yaubada om numa a luhogaleya po nugou i waya. Ma nugowiyuwana uyahiu mei mayau ebebalana.’

¹⁸ Mi Yudeya hai tanitaniwaga hi nei po Yesu hi lubayadeya hi pa, ‘Awai binei dewa geke pitenana u dewahi? Om manini wekiwekilalana una dewaya po to galeya ma to hanapugem tam taniwaga.’

¹⁹ Yesu hai baha i wimiheya i pa, ‘Yaubada a numa geke ona hoe haleya, ma iyeta tonuga u hinena apo a witowolo meya.’

²⁰ Ega yaka hi pa, ‘Ipa numa geke iyeta tonuga una wogo meya? Ma una nugotuhuya numa geke a bolima magouhi ⁴⁶ ma hi wikokowi.’ ²¹ Yesu ega numa dalabu binei ita ibaabani, ma a hilage po a towolo meme binei i ibaabani. ²² A hewahewali bahana anona ega hita hanapugeya ma a towolo meme u mulina a bahana ma Yaubada a Buka bahana hi nugotuhu tuhagahi yaka hi witumaganehi.

²³ Welulagona tolehana uyahina, Yesu Yelusalem i memae, ma a wipoya wekiwekilalana lawa hi gagaleya po hi witumaganeya. ²⁴ Ma Yesu ega ita kawamoinehi, babana lawa hai dewa i hanapugena dumahi. ²⁵ Ega emoemotana po lawa awai Yesu ina wibenabenameya ma tamogi Yesu hai nugotuhu atapuhi amaka i hanapugehi.

3

Yesu a wibaabani guni meme binei

¹ Lawa gowana Nikodemo tauna Palisi hai bolu, mi Yudeya hai tu wiwogatala gehouna. ² Tauna uguwei i nae Yesu uyahina, po i paliweleya i pa, ‘Guyau, tam to hanapugem, tu wiatatiyana Yaubada uyahinei, babana om bagibagi gale-nana mei Yaubada a bagibagi wipoyana po ega emoemotana lawa gehouna hoi hipuli ina bag-ibagiyeya.’

³ Yaka Yesu i paliweleya i pa, ‘A baha duma uyahim, apo iyawoi ega hina guni mehi yaka Yaubada anani taniwaga uyahina apega hina lui.’

⁴ Ma Nikodemo Yesu i lubayadeya i pa, ‘Iyowai po tau amaka a lata ma ipa a guni meu? Nugote ega emoemotau po hinau u managona a lui meme po u houga guni a wiluwagaya.’

⁵ Yesu i baha meme i pa, ‘A baha duma uyahim, inapa lawa ega goilei po gasi Alugo Woiyawei ina guni meya yaka Yaubada anani taniwaga uyahina apega ina lui. ⁶ Lawa hi gunigunita tauta lawa ma Yaubada Alugo Woiyawa e weleweleta. ⁷ U wibaabani guni meme binei, ega nugonugom ina gohogoholi. ⁸ Togowa a togo tupo gehouna po gehouna gololona ta noonoli, ma anani nei po anani nae ega tata hanapugeya naka pitenana lawa hai guni meme Alugo Woiyawa uyahinei ega tata hanapugeya.’

⁹ Ma Nikodemo i baha nae Yesu uyahina i pa, ‘Om baha anona u nugonugou ega ita lugeleteya.’

¹⁰ Ma Yesu i baha i pa, ‘Tam mi Isalaela hai tu wiatatiyana gehouna, ma u baha geke ega uta

hanapugeya? ¹¹ A baha dumalu uyahimi awai a hanahanapugeya po a gagaleya naka a bahebaheya uyahimi ma u baha ega ota kawaimoineya. ¹² Ginouli hipuligei a palipaliwelemi ma ega ota witumagana, ma apo iyowai yada ginoulihi ona hanapugehi. ¹³ Ega iyai gehouna ita gae hoi yada, ma tau Lawa Moinau yadei a hopu mai. ¹⁴ Odubona Mose mota pawasi i dewaya hoi balabala po mayau uyahina i takeya, apo tau Lawa Moinau naka pite mayau uyahina hina witakeu. ¹⁵ Ma iyawoi hina witumaganeu yaka apo yautu tuwetuwenai hina tuhagaya.

¹⁶ Yaubada hipuli lawahi i luhogalehi yaka Natuna emosi hota i palihaleya, apo iyai ina witumaganeya yaka apega ina hilage ma yautu tuwetuwenai apo ina waya. ¹⁷ Yaubada Natuna i himihimiliyai hipuli lawahi ubeita, ega ipa ina wigouta ma ipa ina luyawihita. ¹⁸ Apo iyai Yaubada Natuna ina witumaganeya yaka apega libahibahi ina wialoni. Ma iyai tauna ega ita itumaganeya libahibahi apo i wialoni, babana Yaubada Natuna ega ita witumaganeya. ¹⁹ Lawa hai libahibahihi babana geegeka. Yayata amaka i nei hoi hipuli po ata dewa apapoehi i lugeletehi, ma uguwa dewana nugohi i waya ma yayatana dewana ega hita luhogaleya. ²⁰ Yaka iyawoi hai dewa apapoehi, naka tauhi yayata hi wihinigigiyeya po yayatana uyahina ega hita nei. Matababana apo hai dewa apapoehi yayatana ina lugeletehi. ²¹ Ma iyai a dewa dumadumaluna yayatana uyahina e nena'e po yayata a dewa e laugeleteya, naka a bagibagi Yaubada uyahinei e nenei.'

Yoni a wipaliwelena Yesu binei

²² Geka u mulihi apoma Yesu a hewahewali mitehi hi nae Yudeya u tuponana po hi memae ma Yesu gowanei a hewahewali lawa hi bapatisohi.

²³ Yoni gasi lawa i ibapatisohi Yudeya u tuponana. Naka Enoni meyageina Salim u liyaliyana babana tupo noka goila hi maga uyahinei lawa hi liya nae po i ibapatisohi. ²⁴ (Yoni gasi lawa i ibapatisohi naka hougana yohola ega hoi numa panipani hita houni.) ²⁵ Yoni a hewahewali Yudeya lawana mitehi hi lugamobagibagi bapatiso yeueyena binei. ²⁶ Yaka hi nae Yoni uyahina po hi baha hi pa, ‘Guyau, u nugotuhuya lolowa Yodani u tuponei ta memae ma lawana u laimoineya, tauna i wiwawala po e ibapatiso, ma a bapatisona lawa atapuhi hi luhogaleya po he nenaе uyahina.’

²⁷ Yoni hai baha i wimiheya i pa, ‘Bagibagi atapuhi Yaubada i huhounihi naka tauhi lawa hi wobagibagiyehi. ²⁸ Ma amaka a paliwelemi, tau ega Yaubada a Besinana lawana, ma tau Yaubada i himila tahaeu ma Besinana lawana tauna i wimulitagou.’ ²⁹ Yoni i’mpaliluwaluwa i pa, ‘Hewahewali luwaga hi memae po tulana a guguhini i tuhagaya po ipa apo ina lawagi, ma tulana i kaoha дума babana tulana a houga tawine amaka i geleta. Mei tau naka pitenana a kaoha дума babana lawa atapuhi he nenaе Yesu uyahina. ³⁰ Yesu tu wotagona boluna ina lata, ma tau tu wotagou boluna ina habulu.

³¹ ‘Lawana yadei i nenei naka lawa ataputa i gelagonita, ma iyai hipuligei i nenei naka tauna hipuli lawana, po hipuli gapolahi ubeihi e ibaabani. Ma lawana yadei i hopuhopu mai tauna

lawa baneina. ³² Yada dewahi i gagalehi ma i noonolihi amaka i paliweleta po a baha ta nonoli ma lawa gehouhi ega hita kawamoineya. ³³ Ma apo iyai tuwegana ina witumaganeya yaka apo Yaubada ina kawamoineya. ³⁴ Lawana tauna Yaubada i himihimili, Yaubada a baha i bahebaheya, babana Yaubada Alugona i lihogo dumaya. ³⁵ Guyau Natuna i luhogaleya yaka anani taniwaga u nimana i hounihi. ³⁶ Ma apo iyai ina witumaganeya yaka yautu tuwetuwenai ina tuhagaya, ma apo iyai ega ina witumaganeya yaka apega yautu tuwetuwenai ina tuhagaya, ma Yaubada a luyogigai apega ina kokoe uyahina.’

4

Yesu Samaliya wawinena mitehi hi witutuhaga

¹ Palisi lawahi Yesu tuwegana hi nonoli naka Yesu a bapatisogei lawa hi maga duma hi wootagoya, ma Yoni ega hita maga. ² Ma Yesu tauna ega bapatiso ita dewadewaya ma a hewahewali tauhi hi dewadewaya. ³ Ma Yesu i hanapugeya naka amaka Palisi lawahi a bagibagi tuwegana hi nonoli, yaka Yudeya i nehaleya po ipa ina gunawileya u Galili.

⁴ Ma tahaya naka Samaliya tuponana uyahinei i nae, ⁵ po i geleta meyagai gowana Saika uyahina. Odubona Yakobo natuna Yosepa hipuli i weleweleya balana ega ita dao. ⁶ Tuponana uyahina naka goila huuhulana i memae, ma goilana naka Yakobo odubona i halaya, ma Yesu a naena uyahina i weluhilahilage ma i geleta goilana uyahina iyeta bolinai po i tugula ma i iyagohina.

⁷⁻⁸ Houga naka uyahina tauna tunawana i memae (ma a hewahewali atapuhi hi nae Samaliya u meyageina po ipa hai am hina gimala). Houga kukuna ma Samaliya wawinena gehouna i nei po ipa goila ina higu, ma Yesu wawinena i galey a yaka i lupali i pa, 'Wawine, goila una weleu po an'uma.'

⁹ Wawinena Yesu uyahina i baha nae i pa, 'Una galeu, awai binei tam lawa Yudeyagei ma tau wawine Samaliyagei, ma goila e laupaliyeu?' (Mi Yudeya ma mi Samaliya yohola ega hita winugoesi.)

¹⁰ Ega yaka Yesu wawinena i paliweleya i pa, 'Itapa Yaubada anani'mbenena uta hanapugeya uyahim, po itapa uta hanapugeu tau iyai, apo uta lupaliyeu po goila waiyautuna ata welem.'

¹¹ Ega yaka wawinena i pa, 'Bada, ega om ledu, ma goila geke domona i dao duma apo iyowai ma goila waiyautuna una weleu?' ¹² Apo tam gogata Yakobo una gelagoni? Yakobo tauna i goila geke huuhulana i dewaya, natunatuna po a gamogamo mitehi hi umumaya.'

¹³ Yesu wawinena i paliweleya i pa, 'Apo iyawoi goila geke hin'umaya yaka apo uyopopohi hina haleyana mehi, ¹⁴ ma apo iyawoi goila galiugei hin'umaya yaka apega uyopopohi hina haleyana mehi. Goilana apo lawa u nugonugohi ina huuhuleya yautu memewahagana binei.'

¹⁵ Ma wawinena Yesu uyahina i baha i pa, 'Bada, goilana una weleu po an'uma po ega uyopopou ina halehaleeya po ega goila higuna binei a gunagunawilena meu.'

¹⁶ Ega yaka Yesu i pa, ‘Una nae po agom una weluwaya po ona nei.’

¹⁷ Ma wawinena Yesu a baha i wimiheya i pa, ‘Tau ega agou.’

Ega yaka Yesu i baha meme uyahina i pa, ‘Naka baha dumana u pa ega agom, ¹⁸ babana agagom magouhi nimitutu, ma naka lawana u lawagi po mitehi o memae, ega agom dumana. Om bahana naka baha dumana.’

¹⁹ Yaka wawinena Yesu a baha i wimiheya i pa, ‘Bada, amaka a hanapugem tam tu bahapiko gehouna. ²⁰ Ma una paliweleu tupo awai Yaubada ani polouna i linanaya, babana googiyai uyahihiyei i nenei naka Samaliya u oyana to polopolou, ma taumi mi Yudeya o pa Yelusalem ani polou dumana.’

²¹ Yaka Yesu wawinena a baha i wimiheya i pa, ‘Wawine, a baha dumalu uyahim, houga e nenei apega lawa hina polopolou Samaliya u oyana po Yelusalem uyahina; tauhi ega ani polou dumahi.

²² Taumi mi Samaliya iyai uyahina o polopolou, ega ota hanapugeya ma tauyai mi Yudeya to hanapugeya iyai uyahina to polopolou, babana Tu wiluyagohana uyahiyai i geleta. ²³ Tamogi houga amaka i geleta, po tauhi Amata a tu polou dumahi uyahina hina polopolou, ma hai polouna uyahina nugonugohiyei po tahaya dumalunei, Yaubada lawa geke pitenana e bibihehi. ²⁴ Yaubada tauna Alugo po tupo atapuna uyahina e memae, yaka tauhi uyahina hina polopolou, nugonugohiyei po tahaya dumalunei hina polopolou.’

²⁵ Ma wawinena Yesu i paliweleya i pa, ‘Amaka a hanapugeya ipa yohola apo Yaubada a Besinana

lawana ina nei, tauna hi igowaya hi pa, Keliso, apo ina nei po hanapu atapuna ina paliweleta.’

²⁶ Yesu wawinena i paliweleya i pa, ‘Geka tau a ibaabani uyahim, tau Besibesianau.’

²⁷ Hai wibaabani uyahina ma a hewahewali hi gunawilena mehi po hi gagaleya naka wawine mitehi hi memae ma hi goholihi tamogi ega awai gehouna hita baheya, hita pa, ‘Awai nugonugom?’ bo hita pa, ‘Awai binei wawine mitehi o ibaabani?’

²⁸ Ma wawinena a goila ani higuna i nehaleya ma inae po lawa hoi meyagai i paliwelehi i pa, ²⁹ ‘Ona nei po lawa ona galeya tauna u dewa atapuhi i paligeletehi, nugote tauna Yaubada a Besinana lawana.’ ³⁰ Ega yaka lawa meyagai baninei ipa hina liya mai Yesu uyahina.

³¹ Hi liyaliya mai ma a hewahewali uyahina hi pa, ‘Guyau, un’am.’

³² Ma hai baha i wimiheya i pa, ‘Uyam taumi ega ota hanapugeya.’

³³ Uyahinei tunawahi ma hi ibaabani hi pa, ‘Ayam iyai i weleya?’

³⁴ Yesu i pa, ‘Uyam naka Tu himiliu a nugotuhu a dewaya po a bagibagi a luwegahi. ³⁵ Houga hi kokoe uyahihi o ibaabani o pa, wama hiya wohepali hina kokoe apo mahula a houga ina geleta. A paliwelemi, ona galena nae hoi tano, mahula a houga i geleta. ³⁶ Houga mahula uyahina apo tu bagibagi hina kaoha po hai meiha hina tama, tu ugotu ma tu luhepa mitehi hina kaoha gogona, babana houga mahula i geleta. Ma Yaubada a mahula uyahina tu bagibagi apo hina kaoha babana lawa luyagohana tuwetuwenai amaka

hi tuhagaya. ³⁷ Googata hai baha hi pa, ‘Lawa gehouna tu lupehi ma lawa gehouna tu luhepa.’ Naka baha dumana. ³⁸ Mahula binei a himilimi po lawa ona tamihi. Lawa gehouhi lolowa hi ugota po hi liyeuyeu, ma taumi ona luhepa.’

³⁹ Samaliya u meyageina lawa tupohi Yesu hi witumaganeya, wawinena a wipaliwelena binei, babana i pa, ‘Tauna u dewa atapuhi i paligeletehi.’

⁴⁰ Yaka mi Samaliya hi geleta po Yesu uyahina hi pa, ‘Oo Bada, hilaki tata memae?’ Uyahinei iyeta luwaga mitehi hi meupom.

⁴¹ Yaka lawa magomagouhi Yesu hi witumaganeya a baha ubeihi. ⁴² Ma wawinena hi paliweleya hi pa, ‘Amaka to kawamoineya, babana ega om baha yawa, ma a baha amaka to nonolihi po gasi to galeyaya, yaka to hanapugena dumaya tauna Tu wiluyagohana tu mehipuli ataputa ubeita.’

Yesu taniwaga baneina natuna i widewadewayaya

⁴³ Iyeta luwaga hi kokoe ma Yesu Samaliya i nehaleya po ipa ina nae Galili u tupona. ⁴⁴ Ma Yesu baha geke pitenana i baheya i pa, ‘Tu bahapiko ega emoemotana po hina wiyateyateya a meyagai dumana uyahina.’ ⁴⁵ Hougana i geleta u Galili lawa hi kaoha duma a nei binei, babana lolowa hi nae Yelusalem welulagona tolehana uyahina po Yesu a bagibagi hi galeyaya tolehana u hinena.

⁴⁶⁻⁴⁷ Ma Yesu i gunawilena meya Kana u meyageina, naka Galili u hinena. Dobuna uyahina lolowa goila i wobuiya po wine. Yesu i geleta po i memae. Ma Kapaneum taniwagana noya i nonoli naka Yesu Yudeya i nehaleya po u Galili i memae yaka i nei Yesu uyahina babana

natuna i totogo po i baha gonugonuguwa i pa, 'Emoemotana tata nae Kapanemum po natuwe i tootogo uta luyawahi? Kikina ma apo ina hilage.'

⁴⁸ Yesu lawana i paliweleya i pa, 'Ega kikina iyai gehouna uyahimiyei ita witumaganeu, ma u bagibagi wipoyahi o galehi ma apoma o kawamoineu.'

⁴⁹ Ega yaka taniwagana i paliweleya i pa, 'Bada, una bulili po ta nae ma natuwe apo ina hilage.'

⁵⁰ Ma Yesu i baha i pa, 'Una gunawilem, natum amaka i luyagohana.'

Lawana Yesu a baha i witumaganeya ma i gunawileya. ⁵¹ Hougana i gunawileya po i nena ma a tu bagibagi hoi tahaya i tuhagahi po tuwega hi paliweleya hi pa, 'Natum amaka i luyagohana.'

⁵² Ega yaka i lubayada i pa, 'Kabudala awai natuwe a totogo i wohouna?'

Ma hi pa, 'Pom iyeta bolinai ma wipoya i nehaleya.'

⁵³ Ma tewelana amana i nugotuhuya hougana Yesu i bahabaha uyahina i pa, 'Natum amaka i luyagohana,' yaka lawana a bolu mitehi Yesu hi witumaganeya.

⁵⁴ Geka Yesu a manini wiluwagana wekiwekilalana i dewaya hougana Yudeya i nehaleya po u Galili i wobagibagi.

5

Yesu lawa bolobolouna i luyawahi

¹ Houga geke u mulina mi Yudeya toleha gehouna Yelusalem hi dewaya, po ega yaka Yesu i gae tolehana binei. ² Ma Yelusalem gamogamo hai mateta u liyaliyana goila talawiwilana i memae

mi Yudeya ponahiyei goilana hi wogowaya po hi pa Besaida. Ma tuponana uyahina numa ani wiyagohina nimitutu hi wogohi po hi memae goilana u hadana. ³ Naka numahi uyahihi tu tootogo boluhi hi eneno, matahi keekehi po dal-adalahi po tapitapiyahi po, he iotonana goila ombutuna binei. [⁴ Ma Guyau a tu winoyanoya gehouna e hopu po goila talawiwilana e butuya po guhuguhuna, ma lawa awai tootogona ina yoli tahaya goilana uyahina yaka apo a totogo ina yababa.] ⁵ Ma u hayahi lawa gehouna i wobolobolu bolima magouhi 38. ⁶ Ma Yesu i nae po lawana i galeyā, ma i hanapugeya naka bolima hi maga duma uyahina totogo i memae, ega yaka Yesu lawana i lubayadeya i pa, ‘Nugonugom una luyagonana?’

⁷ Ega yaka tu tootogona i baha i pa, ‘Bada, ega tu haguwe, iyai apo goila a houga wiguhu hougana ma ina houna hopuneu, houga magomagouna a laudadana ipa a hopu, ma ega emoemotau, ma tu tootogo gehouhi he nei po he togo po he lauyagohana.’

⁸ Yesu lawana uyahina i baha i pa, ‘Una wotowolo po om ani eno una awali po una nae.’

⁹ Mala emosi ma lawana tootogona i luyagohana ma anani eno i awali po i nae.

Naka hougānana iyeta dalabu. ¹⁰ Ma mi Yudeya hai tanitaniwaga lawana hi galeyā yaka hi baha nae uyahina hi pa, ‘Awai binei lugagayo u tulagoni po iyeta dalabu ma om ani eno u awala?’

¹¹ Ma hai baha i wimiheya i pa, ‘Lawa i iluyagohaniu tauna i paliweleu i pa, “Om ani eno una awali po una nae.” ’

¹² Ma hi lubayadena meya hi pa, ‘Lawa awai i baha naka pitenana?’

¹³ Ma Yesu lawana i lauyawahi ega ita hana-pugeya po i pa, ‘Iyai’galehi, lawa awai,’ babana Yesu i nae bolu u hayahi po ega ita galena tuhagaya.

¹⁴ Apoma Yesu lawana hoi numa dalabu baneina uyahina i tuhagaya po i paliweleya i pa, ‘U galeya, amaka u luyagohana ega houga gehouna dewa apapoehi una dewadewa meya, meka po apo apapoe banei dumana una wialoni.’

¹⁵ Lawana i nae po tanitaniwaga uyahihi i bahena meya i pa, ‘Lawana i lauyawahiu naka Yesu.’

¹⁶ Mi Yudeya tanitaniwagahi Yesu hi lipilipili, babana hoi dalabu lawa tootogona i luyawahi.

¹⁷ Ega yaka Yesu mi Yudeya i paliwelehi i pa, ‘Amau houga atapuna e wobagibagi, yaka tau a wobagibagi.’ ¹⁸ Yudeya tanitaniwagahi a baha hi noonoli po ipa iyowai ma hina lihilageni. Babana dalabu lugagayona i tulagoni, ma i pa tauna ama dumana Yaubada po mitehi emoemotahi.

Yaubada Natuna a taniwaga

¹⁹ Yesu lawa i paliwelehi i pa, ‘A baha dumalu uyahimi, ega emoemotana tau tunawau bagibagi awai a dewaya. Ma Amau a bagibagi a galehi, naka pitenana tau gasi a bagibagi a wotagohi.

²⁰ Amau i luhogalena dumau, uyahinei a bagibagi atapuhi i dewadewahi, i wiatatiyeu po a bagibagihi a dewahi. Ma apo ona goholimi babana bagibagi gegedumahi e iatatiyeu. ²¹ Amau tu hilahilage hai hilage uyahinei i witowolo mehi po yautu i welehi, naka pitenana tau gasi apo yautu

wouna lawa a welehi iyawoi amaka a winaganihi. ²² Amau luhetala ega ita taniwageya lawa uyahihi, babana luhetala lugagayona atapuna amaka i weleu po tau a bagibagiyehi, ²³ ipa atapumi ona wiyateyateu mei Amau o iyateyateya. Ma apo iyawoi ega hina wiyateyateu yaka Amau i himi-himiliu ega hita wiyateyateya.

²⁴ ‘A baha dumalu uyahimi, apo taumi iyawoi u baha ona wiponawogogeya po Tu himiliu ona witumaganeya yaka apo yautu tuwetuwenai ona tuhagaya, ma apega a libahibahimi. Taumi amaka o witumagana yaka hilage a tupo o nehaley a po o damana luyagohana wouna uyahina. ²⁵ Ma a paliwelena memi, houg a e nenei, bo hougana amaka i geletai, apo tu hilahilage Yaubada Natuna ponana hina noonoli, naka tau ponau ma apo ponouna tu nonolina luyagohana hina tuhagaya. ²⁶ Amau tauna luyagohana a baba amaka i palihaley a uyahiu po tau gasi luyagohana a baba. ²⁷ Luhetala lugagayona amaka i weleu, po ipa tau apo a dewahi, babana tau Lawa Moinau.

²⁸ ‘Uyahinei ega ona nugonugogohola ginouli geke ubeihi, houg a e nenei tu hilahilage atapuhi ponau apo hina nonoli po kokowaga uyahinei hina towolo meme. ²⁹ Po iyawoi tauhi tu dewadumalu luyagohana tuwetuwenai apo hina tuhagaya, ma tauhi tu dewaapapoe nugodubu apo hina wialoni. ³⁰ Ega emoemotau tunawau bagibagi awai a dewaya. Ega tau u luhogala a wootagoya, ma Yaubada a luhogala a wotagohi. Ma u limoina i dumalu babana ega tau u nugotuhugei, ma Yaubada a luhetala a nonoli po a

wobagibagiyeya.’

³¹ Yesu i baha meme i pa, ‘Apo tau tunawau a limoinena meu ma ega tu limoineu gehouna, yaka u baha apega ona wotagoya. ³² Ma Yaubada i laimoineu amaka a hanapugeya bahahi naka baha moinahi.

³³ ‘Lolowa lawa o himilihi po hi nae Yoni tu bapatiso uyahina po biugei i ibaabani naka i limoineu. ³⁴ Tau ega ata geno lawa hai baha limoinana binei ma ubeimi a ibaabani Yoni a baha binei ipa ona witumagana. ³⁵ Yoni galenana mei yayata, houga kukuna o galeyapa o kaoha.

³⁶ ‘Yoni a wibaabani tau biugei naka ginouli baneina. Ma tamogi Yaubada a bagibagi naka ginouli banei dumana babana i haguwe. A maninigei a bagibagi a lauegahi ipa ona hanapugeu tau Yaubada uyahinei a nei. ³⁷ Amau tauna i himiliu ma i paligeletau. Tamogi ega ota galeyapa po ega ponana ota nonoli. ³⁸ Yaka a baha ega u nugonugomi hita memae, uyahinei ega ota witumaganeu po ota pa tau Yaubada uyahinei a nei. ³⁹ Houga magomagouna Yaubada a Buka odubohi o hiyahiyawihhi, ma omi nugotuhu o pa yohola apo yautu memewahagana ona waya, ma ega ota nugotuhu tuhagaya Buka uyahina hi pali-paliwelemi tau biugei. ⁴⁰ O winugoniniyeu yaka yautu memewahagana apega ona tuhagaya.

⁴¹ ‘U bagibagi geka a dewadewahi ega lawa omi omhuna binei. ⁴² A hanapugemi ega kikiina omi luhogala Yaubada uyahina ita memae. ⁴³ Tau Amau gowanei a nei ma ega ota kaoheu. Apo lawa gehouna tunawana gowanei ina nei uyahimi yaka ona kaoheya. ⁴⁴ Nugonugomi ipa

lawa hina hunemi, yaka Yaubada omhunana o wihinigigiyeya, naka tepanei ega ota witumagana.

⁴⁵ ‘Ega ona inugonugotuhu ipa apo a wigoumi Amau u matana. Mose a lugagayo apo hina wigoumi. Omi nugotuhu ipa Mose a lugagayo apo ina hagumi; apeega. ⁴⁶ Ma inapa Mose a lugagayo ona wotagoya, yaka tau ona wotagou babana odubona i’mgiluma po biugei i wipaliwelena. ⁴⁷ Ma a gilumana ega ota witumaganeya, yaka ega emoemotami po u baha ona witumaganehi.’

6

Yesu tausana nimitutu i wianihi

(Matiu 14:13-21; Maki 6:30-44; Luka 9:10-17)

¹ Yesu a wibaabani i wikokowi ma i gelu po Galili bogana i damani. Bogana gowana gehouna Tibeliya. ² Bolu baneina hi wotagoya po hi nei uyahina, babana a bagibagi wipoyana amaka hi galeyana tu tootogo lawahi uyahihi. ³ Yesu a hewahewali mitehi hi gae u oya po hi tugula. ⁴ Naka hougana mi Yudeya hai Welulagona tolehana a iyeta amaka i tu liyaliyani.

⁵ Yesu i itotolana wilawila po bolu i lata duma ma hi liya mai uyahina, ega yaka Pilipo i lubayadeya i pa, ‘Meka yaniyani apo ta gimala po lawa geke ta wianihi?’ ⁶ Lubayada geke uyahinei Pilipo i ludadani, ma Yesu i hanapugeya apo awai ina dewaya po lawa geke ina wianihi.

⁷ Pilipo Yesu uyahina i baha nae i pa, ‘Patala i lata duma po ega emoemotana kina handele luwaga uyahinei palawa ta gimalaya po ta wianihi.’

⁸ Ega yaka a hewali gowana Andulu, Simona Pita walehina i paliwelehi i pa, ⁹ ‘Tewela gehouna a palawa muhomuhona magouna nimitutu ma iyana luwaga uyahina a galeyā, nugote ega emoemotana po bolu uyahinei ta wianihi.’

¹⁰ Yesu i paliwelehi i pa, ‘Amaka ma lawa atapuhi ona baha po hoi hiyamoni hina tugula,’ babana tupo naka i wihyamoni yaka lawa hi tugula, ma ololoto tunawahi hi hiyawihi po magouhi tausana nimitutu. ¹¹ Yesu palawa i winihi po Yaubada uyahina i wimamala, ma hi gutaya lawa uyahihi, ma iyana luwaga i winihi po i dewaya mei palawa i dewadewaya pite ma hi gutaya, ma hi am po emoemotahi.

¹² Am atapuhi hi’mam po hi’mhiyougo apoma Yesu a hewahewali i paliwelehi i pa, ‘Palawa tupotupona ona tuwaluta meya ega gehouna ona laipeuya.’ ¹³ Palawa nimitutu uyahinei lawa i ianihi, tupotupona a hewahewali hi tutuwaluta meya naka poha magouhi 12 hi lihogohi.

¹⁴ Houga noka uyahina Yesu a manini wekiwekilalana lawa hi gagaleyā, po hi pa, ‘Moina dumana geke tauna Tu bahapiko Mose i bahebaheya Yaubada a Buka uyahina, amaka i nei hoi hipuli.’ ¹⁵ Houga naka uyahina Yesu lawa hai winugonugotuhu i hanapugeya hi pa, apo houga kikina ma hina winagani po ina wiwasawasa uyahihi. Ma Yesu ega nugonugona yaka i nehalehi po tunawana i nae u oya.

*Yesu boga tepanei i nenaē
(Matiu 14:22-33; Maki 6:45-52)*

¹⁶ Ma ibiga amaka i geleta yaka a hewahewali hi hopu Galili u bogana ¹⁷ po wam uyahina hi gelu po ipa hina damana meme Kapaneum u meyageina. Ma uguwana uyahina tunawahi hi woewoe damana, ma Yesu yohola ega ita nae uyahihi. ¹⁸ Hougana togowa baneina po guletutu hi wialoni. ¹⁹ Ma hi woe po boga hi lautipolini, ma Yesu boga tepanei i nenei wam u liyaliyana ma hi galeya, po hi matouta duma. ²⁰ Ega yaka Yesu i paliwelehi ipa, 'Ega ona matomatouta; tau.' ²¹ Ma hi baha po hoi wam i gelu po ega daona ma Kapaneum u lekawana hi gota.

Yesu tauna yaniyani waiyautuna

²² Malitom ma Galili u bogana tu mae, hi hana-pugeya tauhi Yesu a hewahewali tunawahi wam hi geluya po hi nae ega Yesu mitehi. ²³ Naka malatomtomna mi Tibeliya hai wangei hi nei po hi gota, Guyau palawa i waya po i wimamala ma bolu i ianihi meyageina uyahina. ²⁴ Po noka hotanana Yesu a hewahewali mitehi hi bihehi po ega yaka, lawa boluhi wam hi geluhi po hi damana Kapaneum Yesu tu bihena.

²⁵ Hi damana po hi tuhagaya, ma hi lubayadeya hi pa, 'Guyau, iyowai ma u nei?'

²⁶ Ma Yesu lawa uyahihi i baha i pa, 'A baha dumalu uyahimi, taumi o bibiheu babana palawa o ani po o'mhiyougo ma u wipoya wekiwekilalana ega kikina anona awai gehouna uyahimi. ²⁷ Ega yaniyani kookoena binei ona wobagibagi, ma yaniyani yautumi memewahagana binei ona wobagibagi. Tau Lawa

Moinau yaniyani a welewelemi, babana Amau a kaoha wekiwekilalana.’

²⁸ Tauhi hi lubayadeya hi pa, ‘Awai uyahinei apo Yaubada a bagibagi to dewahi?’

²⁹ Yesu hai lubayada i wimiheya i pa, ‘Geka bagibagina Yaubada i luhogaleya ipa ona dewaya: tau ona witumaganeu babana i himiliu po a nei uyahimi.’

³⁰ Ma hi lubayadena meya hi pa, ‘Heki, wekiwekilala awai una dewaya po to galeya ma to witumaganem, ³¹ mei odubona googiyai hoi balabala yabayababa ma yaniyani hi anani gowana mana. Naka Yaubada a Buka uyahina hi baheya hi pa, ‘Yaniyani yadei i welehi po hi’mam.’ Ma tam apo wekiwekilala awai una dewaya u matiyai?’

³² Yesu lawa i paliwelehi i pa, ‘A baha dumalu uyahimi, Mose ega yaniyani yadei googata ita welehi, ma Yaubada yaniyani moinana yadei e welewelemi. ³³ Tau yaniyani Yaubada uyahinei a hopu mai hoi hipuli po lawa hai luyagohana a welehi.’

³⁴ Tauhi hi baha nae Yesu uyahina hi pa, ‘Bada, yaniyani geke una weleweleiyai houga mago-magouna.’

³⁵ Yesu i baha nae uyahihi i pa, ‘Tau yaniyani omi luyagohana binei. Apo iyai ina nei uyahiu yaka apega am ina hilage, ma iyai ina witumaganeu yaka apega uyopopona ina haleya. ³⁶ A paliwelemi amaka o galeu, ma tamogi ega ota witumaganeu. ³⁷ Ma iyawoi Amau i palihalehi uyahiu, apo hina nei uyahiu ma apega a wi-hinigigiyehi. ³⁸ Babana tau yadei a hopu mai ma ega ipa, tau u nugotuhu a dewaya ma Tu himiliu

a nugotuhu a dewaya. ³⁹ Geka a nugotuhu, lawa magomagouhi i palihalehi uyahiu po a galena itete imahiyehi po iyeta sigasigana uyahina hilage uyahinei a witowolo mehi. ⁴⁰ Ma Amau a nugotuhu geka: apo iyai tau Natuna ina galeu po ina witumaganeu yaka apo luyagohana tuwetuwenai ina tuhagaya po iyeta sigasigana uyahina hilagei apo a witowolo meya.'

⁴¹ Mi Yudeya tanitaniwaga a baha hi noonoli po hi luyogigai, babana i baha uyahihi i pa, 'Tau yaniyani yadei a hopu mai.' ⁴² Tauhi hi pa, 'Geka lawana Yosepa natuna gowana Yesu, amana ma hinana ta hanapugehi ma iyowai po i pa tauna yadei ita hopu mai.'

⁴³ Yesu i paliwelehi i pa, 'Ega tau biugei ma ona bahabaha unuunula. ⁴⁴ Apega iyai nugonei ina nei uyahiu Amau tauna a nugotuhugei. Tauhi iyeta sigasigana uyahina hilagei apo a witowolo mehi. ⁴⁵ Baha geka tu bahapiko odubona i gilumi Yaubada a baha i pa, "Lawa magomagouhi Yaubada uyahinei apo hai witatiyana hina tuhagaya." Ma apo iyawoi Amau a wiatatiyana hi noonoli po hi wiponawogogeya tauhi apo uyahiu hina nei. ⁴⁶ Taumi uyahimiyei ega iyai gehouna Amau ita galeya, tau tunawau, babana Yaubada uyahinei a nei. ⁴⁷ A baha dumalu uyahimi, lawa awai i itumaganeu tauna apo luyagohana tuwetuwenai hina tuhagaya ⁴⁸ babana tau yaniyani omi luyagohana binei. ⁴⁹ Odubona googami hoi balabala yaniyani gowana mana hi anani, ma uyahinei ega luyagohana tuwetuwenai hita tuhagaya ma hi hilahilage. ⁵⁰ Ma yaniyanina yadei

i hopuhopu mai lawa awai in'anani yaka apega hina hilage. ⁵¹ Naka yaniyanina tau yadei a hopu mai apo iyai in'aniu, yaka apo luyagohana tuwetuwenai ina tuhagaya. Ma yaniyanina a welewelemi naka tau hiniu ma u luyagohana apo a palihaleya hipuli lawami ubeimi.'

⁵² Geka bahana binei ma mi Yudeya mitehi hi lugamogahigahi hi pa, 'Geka lawa awai ipa apo hinina ta'nani?'

⁵³ Ega yaka Yesu i baha uyahihi i pa, 'A baha dumalu uyahimi, tau Lawa Moinau, ma inapa hiniu ega on'anani, ma talau ega on'umaya, yaka apega omi luyagohana. ⁵⁴ Apo iyai hiniu in'anani, ma talau in'umaya, yaka apo luyagohana memewahagana ina tuhagaya, po iyeta sigasigana uyahina hilagei apo a witowolo meya. ⁵⁵ Yaka ona hanapugeya hiniu yaniyani dewadewana, ma talau umauma dewadewana. ⁵⁶ Apo iyai hiniu in'anani ma talau in'umaya, yaka apo tau u nugonugona a memae, ma tauna uyahiu ina memae. ⁵⁷ Amau tauna lauyagohanana i himiliu yaka uyahinei u luyagohana a wiwaya, ma apo iyai hina winiu po in'aniu, yaka luyagohana apo uyahiugei ina tuhagaya. ⁵⁸ Odubona googata [mana] hi anani, ma ega uyahinei luyagohana hita tuhagaya, ma hi hilahilage. Yaniyani geka yadei i hopuhopu mai inapa iyai in'ani yaka apo luyagohana memewahagana ina tuhagaya.' ⁵⁹ Geka ginouli atapuhi naka Kapaneum numa dalabu u hinena i paligeletehi po i wiatatiyanehi.

Yesu tu wotagona gehouhi hi nae

⁶⁰ Yesu tu wotagona magomagouhi yaniyani bahana hi noonoli po tunawahi ma hi ibaabani hi pa, ‘Baha geka nonolahi uyahita hi witai duma; tauta ega emoemotata.’

⁶¹ Yesu hai baha unuunula amaka i hanapugeya, yaka i baha nae uyahihi i pa, ‘Baha geka binei ma o lunugoluwaluwaga. ⁶² Tau Lawa Moinau lolowa yadei a hopu mai, ma yohola apo a gunawileu. Ma inapa u gunawilana ona galeya yaka ona witumaganeu? ⁶³ Alugo Woiyawa luyagohana memewahagana lawa e welewelehi. Ega emoemotana po lawa tunawahi hina waya. U baha anohi, lawa hai luyagohana memewahagana binei, ⁶⁴ ma gehoumi ega ota witumaganeu.’ Yesu baha geka i bahebahehi babana i hanapugena dumaya apo awa hina wawala: gehouhi ega hita witumaganeya, ma i hanapugeya apo iyai ina nugohaleya. ⁶⁵ Yaka i paliwelehi i pa, ‘Geka u bahana lolowa a paliwelemi a pa, apega iyai nugonei ina nei uyahiu Amau tauna a nugotuhugi.’

⁶⁶ Geka bahana binei tu wotagona magomagouhi hi wihinigigiyeya, ma hi nehaleya po ega mitehi hita nae.

⁶⁷ Ma a hewahewali magouhi 12 i lubayadehi i pa, ‘Taumi iyowai nugonugomi ipa ona nae?’

⁶⁸ Ega yaka Simona Pita Yesu uyahina i baha i pa, ‘Guyau, apo iyai uyahina to nae? Tam tunawam luyagohana memewahagana uyahim e memae, ⁶⁹ yaka tauyai to witumaganem po gasi to hanapugem tam Yaubada a Besinana Waiwoiyawana.’

⁷⁰ Yesu i paliwelehi i pa, ‘Baha dumana, magoumi 12 a winaganimi, ma uyahimiyei

gehouna tauna Tomodulele tulana.’ ⁷¹ (Yesu i ibaabani naka Yudasa binei, tauna Simona Isakaliyota natuna. Yudasa tauna Yesu a hewali, ma yohola apo ina nugohaleya.)

7

Yesu i welugowagowada nae toleha uyahina

¹ Geka u mulihi Yesu Galili tuponana i wiwileya. Ma ega nugonugona ipa Yudeya ina wiwileya, babana Yudeya hai tanitaniwaga nugonugohi ipa Yesu hina lihilageni. ² Ma mi Yudeya hai Kape tolehana amaka i tuliyaliyani ipa apo hina de-way. ³ Ega yaka Yesu walewalehina hi baha nae uyahina hi pa, ‘Meyagai geke una nehaleya po una nae Yelusalem tupo Yudeya uyahina, po noka hotanana tu wotagom om bagibagi wipoyana hina hanapugeya. ⁴ Ma una nugotuhuya apega iyai gehouna bagibagi gowagowada uyahinei ma tuwegana ina lata inapa tam una wipoya yaka una nae po hipuli lawa uyahihi om manini una wogeleteya.’ ⁵ Walewalehina baha geke hi bahe-baheya, babana ega hita witumaganeya.

⁶ Ega yaka Yesu i paliwelehi i pa, ‘Ega u houga dumana po ipa a nae. Ma taumi ona nae, babana houga atapuna emoemotami. ⁷ Taumi tu mehhipuli po ega omi witumagana yaka lawa apega hina wigawiyemi ma tau apo hina wigawiyeu babana hai apapoe a palipaligeletehi ubeihi. ⁸ Taumi tunawami ona nae hoi toleha, geke houkana apega a nehi toleha uyahina babana u houga dumana ega ita geleta.’ ⁹ Baha geke i baheya yaka a lawa hi nae toleha uyahina ma tauna u Galili i memae.

¹⁰ Yesu walewalehina hi nehaleyapa po hi nae hoi toleha ma Yesu mulihiyei i welugowagowada po i nae Yelusalem po i geleta. ¹¹ Mi Yudeya hai tanitaniwaga tolehana u hinena, Yesu hi bibiheya ma hi laubayadeya hi pa, 'Yesu meka?'

¹² Lawa a boluhi ma Yesu binei hi laugamogahigahi po gehouhi hi pa, 'Yesu tauna lawa dewadewana.'

Ma gehouhi hi pa, 'Ega, lawa e koyakoyamehi.'

¹³ Ma ega iyai gehouna Yesu ita widewedeweya lawa u matahi, babana mi Yudeya hai tanitaniwaga hi matutehi.

¹⁴ Toleha gaogaonana u tupolina, ma Yesu i lui numa dalabu baneina uyahina po a wiatatiyana i wiwawali, ¹⁵ po mi Yudeya nugonugohi hi gohola dumahi po hi pa, 'Lawa geke meka a hanapu i tuhagahi? Tauna ega meka hosi ita wisikulu.'

¹⁶ Yesu i paliwelehi i pa, 'U wiatatiyana geke ega tau u nugotuhu, ma Tu himiliu tauna a nugotuhugi a iatatiyana. ¹⁷ Ma ona nugotuhuya iyai luhogalana ipa Yaubada a nugotuhu ina dewaya, yaka u wiatatiyana ona hanapugeya miyei e nenei, Yaubada uyahinei bo tau tunawau u nugotuhugi. ¹⁸ Inapa tu wituwetuwega tunawana a nugotuhu ina ibaabaniyehe ipa tauna omhunana binei. Ma tu wituwetuwega tu himilana a nugotuhu e ibaabaniyehe ipa tu himilina omhunana binei. Yaka a bahahi hi dumalu ma hi dewadewa. ¹⁹ Mose a lugagayo i welewelemi atapumi o wihinigigiyeya yaka nugonugomi ipa ona lihilage-niu.'

²⁰ Bolu a baha hi wimiheya hi pa, ‘Nugote alugo apapoena i luinim yaka bahahi geke e bahebaheya. Lawa ega nugonugohi ipa hina lihilagenim.’

²¹ Yesu hai baha i wimiheya i pa, ‘O nugoapapoe babana iyeta dalabu uyahina lawa a lauyawahi binei. ²² Ma taumi iyowai omi bagibagi iyeta dalabu uyahina? Mose a lugagayo i baheya ipa logaloga ololotohi hai wekiwekilala hini omhapina hina waya gaogao emosi ina kokoe. Lugagayo geke Mose googana uyahihiyei i nei, po hai wekiwekilala o dewadewahi iyeta dalabu uyahina. ²³ Yaka naka Mose a lugagayo iyeta dalabu binei o tutulagoni, bo? Ma iyowai po hoi dalabu lawa a lauyawahi binei ma o igawiyeu? ²⁴ Ega nugolelehiyei ona igou koyakoyameu, ma u dewa po u baha ona galena imahiyehi.’

²⁵ Yelusalem lawa gehouhi hi pa, ‘Nugote geke lawana ipa hina laihilageni, bo?’ ²⁶ Ma gehouhi hi pa, ‘Eega, ona galeya, u hayata i towolo po e ibaabani,’ ma gehouhi hi pa, ‘Ega iyai a baha ita wimiheya, nugote ata tanitaniwaga hi kawamoineya hi pa tauna Yaubada a Besinana lawana, bo?’ ²⁷ Ma gehouhi hi pa, ‘Ataputa ta hanapugeya anani nei tuponana. Ma itapa tauna Besinana lawana apo anani nei apega iyai gehouna ita hanapugeya.’

²⁸ Yesu numa dalabu baneina u hinena i iatatiyana po i baha labatana i pa, ‘Moina dumana o hanapugeu tau iyai ma gasi miyei a nei? Tau Yaubada i himiliu po a nugotuhugei a nei. Ma ega tau u nugotuhugei ata nei tupo geke uyahina. Tu himiliu a dewa hi dumalu, taumi ega ota hanapugeya tauna iyai. ²⁹ Ma tau a hanapugeya babana tauna i himiliu po uyahinei a nei.’

³⁰ Geka bahana binei ma ipa hina numa pani-pani, ma ega iyai gehouna ita wodadani, babana ega a houga dumana ipa ina hilage. ³¹ Ma lawa magomagouhi hi kawamoineya po hi pa, ‘Baha dumana geke Besinana lawana. Ega emoemotana po Besinana gehouna ina nei po a bagibagi ina tahaeya, tauna amaka.’

³² Lawa hai wibaabani gowagowada Palisi lawahi po tu witalaguyaba babadahi hi nonoli yaka tu wigawiya hi himilihi po hi nae ipa Yesu hina numa panipani.

³³ Ma Yesu i baha nae i pa, ‘Houga kuku hotana apo tau mitemi ta memae ma apo a nae Tu himiliu uyahina. ³⁴ Apo ona biheu ma apega ona tuhagau tuponana uyahina a memae ega emoemotami po ona nei uyahina.’

³⁵ Mi Yudeya tunawahi ma hi ibaabani hi pa, ‘Meka u tuponana ipa ina nae po apega ta tuhagaya? Ipa ina nae mi Yudeya he memae tu meuputa u hayahi ipa ina wiatatiyana uyahihi? ³⁶ Geka a bahana anona awai? Babana i pa, “Apo ona biheu ma apega ona tuhagau,” po gasi i pa, “Tuponana uyahina a memae apega ona nei uyahina.” ’

³⁷ Toleha baneina iyetana anani kokoe uyahina ma Yesu i towolo po i otu labatana i pa, ‘Taumi iyawoi uyopopomi hina haleeya, yaka ona nei uyahiu po on’uma. ³⁸ Mei Yaubada a Buka i bahebaheya tauhi hi tumaganeu ubeihi i pa, u nugonugohi goila waiyautuna ina huhuleya.’ ³⁹ Yesu baha geke i bahebaheya naka Alugo Woiyawa binei i

ibaabani, babana Alugo Woiyawa apo tu witumaganena nugonugohi ina lihogohi. Ma houga noka uyahina Alugo Woiyawa lawa u nugonugohi ega ita lui po ita lihogohi, babana Yesu ega ita gae anani mewasawasa uyahina.

⁴⁰ Lawa boluhi Yesu a baha hi noonoli po hi pa, ‘Lawana geka lawa dumana tauna tu bahapiko Mose i bahebaheya.’

⁴¹ Gehouhi hi pa, ‘Tauna Besinana lawana.’

Ma gehouhi hi widibogi hi pa, ‘Besinana ma Galiligei i nei? ⁴² Yaubada a Buka u hinena i pa, Besinana lawana apo Dawita gugunina uyahinei ina nei po Dawita a dobu Betelehem uyahina hina guni.’ ⁴³ Geka bahana tepanei ma lawa nugokahakaha uyahihi i geleta. ⁴⁴ Ma ipa lawa gehouhi Yesu hina numa panipani, ma ega iyai gehouna hinina ita wodadani.

⁴⁵ Tu wigawiya hi gunawehehi, tu witalaguyaba babadahi po Palisi lawahi uyahihi po hi lubayadehi hi pa, ‘Awai binei ega ota numa panipani po ota neiyai?’

⁴⁶ Tu wigawiya hi baha hi pa, ‘Lawana a baha hi dewadewa duma, ega mei lawa gehouna a wibaabani.’

⁴⁷ Palisi i baha nae tu wigawiya uyahihi hi pa, ‘Nugote nugonugomi i waya. ⁴⁸ Ona nogutuhuya tanitaniwaga atapuiyai ega iyai gehouna Yesu ita witumaganeya. ⁴⁹ Lawa boluhi Yesu hi wotagoya, ma Mose a lugagayo ega hita hanapugeya, yaka apo Yaubada ina paligubahi.’

⁵⁰ Nikodemo, tauna uguwei i nенаe Yesu uyahina tauna taniwaga gehouna po i baha a lawa uyahihi i pa, ⁵¹ ‘Ata lugagayo geka pitenana, lawa

apega ta numa panipani yababaya, ipa a powa ta bihena tahaeya, apoma ta numa panipani po ta wimiheya a apapoe bigona.’

⁵² Tanitaniwaga tulana hi baha nae Nikodemo uyahina hi pa, ‘Nugote tam Galiligei u nei? Yaubada a Buka una hiyawu po una galeyua, apega tu bahapiko Galiligei ina nei.’

[Wawine wogowagowadana

⁵³ Ega yaka atapuhi hi liya nae hai numa uyahihi,

8

¹⁻² ma Yesu i gae Olibe u oyana. Malatomtomgei Yesu i gunawilena meya hoi numa dalabu po i tugula ma lawa atapuhi hi mewiwileya ma iatatiyehi. ³ Ma lugagayo tanitaniwagahi po Palisi lawahi wawine gehouna hi neiyai, babana apapoe i dewadewayua ma hi tuhagaya, yaka wawinena u tipolina hi witowoli ⁴ ma Yesu hi paliwileya hi pa, ‘Bada, wawine geke oloto mitehi hi eneno gogona ma to tuhagahi. ⁵ Ma ata lugagayo Mose uyahinei i nenei i pa apo geke pitenana to tuhagahi yaka apo to lugaimahi po hina hilage. Ma tam om winugonugotuhu iyowai wawine geke binei?’ ⁶ Baha geke hi bahebaheya ipa iyowai ma Yesu a baha powa hina nonoli yaka hina numa panipani po hina libahibahi.

Ma Yesu ega kikina hai baha ita wimiheya, ma i medobudobu ma hoi hipuli i yangiluma. ⁷ Ma tauhi hi laubayabayadeya, ega yaka Yesu i wotowolo po i baha uyahihi i pa, ‘Oo, i dewadewa duma. Ma taumi uyahimiyei inapa iyai ega a

apapoe yaka apo tauna gaima ina halena tahaeya wawine naka uyahina.’⁸ Ma i medobudobu po hoi hipuli i yangiluma meme.

⁹ Ma Yesu a baha hi noonoli po, yamoha po yamoha a apapoe i nugonugotuhu tuhagaya yaka hi nehaleya babada hi tahaya ma hewahewali hi wimuli. Yesu hi nehaleya ma wawinena tunawana i towotowolo. ¹⁰ Ega yaka Yesu i wotowolo po i lubayadeya i pa, ‘Wawine, meka tauhi hi nae, po ega iyai gehouna ita memae, ma ita laibahibahim?’

¹¹ Wawinena Yesu i paliweleya i pa, ‘Bada, ega iyai gehouna ita memae.’

Ega yaka Yesu i baha meme i pa, ‘Oo, i dewadewa, tau apegga gasi a wigoum ma una nae, ma a paliwelem ega apapoe una dewadewa meya.’]

Yesu lawa ata yayata

¹² Yesu i baha meme i pa, ‘Tau tu mehipuli omi yayata apo iyawoi hina wotagou yaka yayata uyahina hina geleta po hina luyagohana ma apegga uguwa uyahinei hina nena.’

¹³ Ma Palisi Yesu uyahina hi baha nae hi pa, ‘Tam tunawam bingei e ibaabani yaka apegga to witumaganem.’

¹⁴ Yesu i baha meme uyahihi i pa, ‘Baha dumana, tau biugei a ibaabani ma awai a paliwelemi naka baha dumahi, babana tuponana uyahinei a nenei apo a gunawileu uyahina, naka a hanapugeya. Ma taumi tuponana uyahinei a nenei po apo a gunagunawileu uyahina ega ota

hanapugeya. ¹⁵ Taumi o igouwe lawa hai nugotuhu uyahinei, ma tau ega iyai gehouna ata wigouya. ¹⁶ Inapa lawa a wigouhi yaka u gagalena kaha i dumalu ma i dewadewa, babana Tu himiliu tauna a nugotuhugei a gagalena kahakaha ma ega tunawau u nogotuhugei ata igou. ¹⁷ Ma Mose a taniwaga gehouna i pa, apo lawa luwaga hai baha nonolahi emosi yaka naka bahahi ta limoinehi. ¹⁸ Tau biugei a ibaabani, ma gasi Amau i himihimiliu tauna e laimoineu.’

¹⁹ Ega yaka hi lubayadeya hi pa, ‘Amam meka?’

Ma Yesu hai baha i wimiheya i pa, ‘Ega ota hanapugeu yaka gasi Amau ega ota hanapugeya. Ma inapa taumi ona hanapugeu yaka, apo gasi Amau ona hanapugeya.’ ²⁰ Yesu a wiatatiyana geke numa dalabu baneina u hinena i wiatatiyaneya, ani’mbenena dedewagana u liyaliyana. Ma Yesu ega iyai gehouna uyahina ita wogo nae, babana a houga dumana ega uyahina ita geleta.

Yesu a witalagagayo

²¹ Yesu mi Yudeya tanitaniwagahi i paliwelehi i pa, ‘Apo a nehalemi ma ona bihena aweu, po omi dewa apapoehi ubeihi ona hilage wahaga. Babana tuponana a nena e uyahina ega emoemotami po ona nei.’

²² Mi Yudeya tunawahi ma hi baabani hi pa, ‘A baha o nonoli, a bahana i pa, “Tuponana uyahina a nena e taumi ega emoemotami po uyahinei ona nei.” A bahana anona nugote ipa ina lihilagena meya?’

²³ Yesu i baha meme uyahihi i pa, ‘Taumi babanei o nei ma tau moyanei a hopu mai.

Taumi hipuligei o nei ma tau yadei a hopu mai. ²⁴ Uyahinei a paliwelemi inapa ega ona witumaganegu yaka omi dewa apapoehi tepahiyei apo ona hilage.'

²⁵ Ega yaka hi lubayadeya hi pa, 'Tam iyai?'

Ma Yesu i baha nae uyahihi i pa, 'Houga daodaona amaka a palipaliwelemi. ²⁶ Emoemotau a wigoumi ginouli magomagouhi ubeihi tamogi apeege babana Tu himiliu tauna a dewa hi dumalu ma awai a noonoli tauna uyahinei a ibaabaneyea taumi hipuli lawami uyahimi.'

²⁷ Ma a wibaabanina Amana binei, tauhi ega hita nugotuhu tuhagaya. ²⁸ Yaka Yesu i paliwelelena mehi i pa, 'Yohola tau Lawa Moinau apo ona wohepau apoma ona hanapugeu tau iyai, po ona nugotuhu tuhagaya ega tau u nugotuhugei ata wobagibagi, ma Amau awai i iatatiyeu tauhi a ibaabaneyehi. ²⁹ Tu himiliu ega ita nehaleu, mitehi to wobagibagi po houga magomagouna a laikaohaya.' ³⁰ Yesu a baha lawa magomagouhi hi noonoli po hi witumaganena dumaya.

Abelham gugunina

³¹ Mi Yudeya, tauhi Yesu a baha tu witumaganena i paliwelehi i pa, 'Apo u wiatatiyana ona wotagoi yaka taumi tu wimulitagou dewadewahi. ³² Po taumi nugogadagadala dumana ona waya, po palihalena ona tuhagaya.'

³³ Tauhi hi baha nae Yesu uyahina hi pa, 'Tauyai Abelham gugunina po ega iyai gehouna a taniwaga ita lauguduguduyai. Ma om baha anona awai po u pa, palihalena ona tuhagaya?'

³⁴ Ega yaka Yesu i baha meme uyahihi i pa, ‘A baha duma uyahimi iyawoi tauhi hai dewa apapoehi naka tauhi apapoe i panihi. ³⁵ Tu bagibagi hota waimihana ega guguni uyahihi ita memewahaga, ma lawa natuna guguni uyahihi apo ina mewahaga. ³⁶ Tau Yaubada Natuna yaka apo omi apapoe hi panipanimi uyahinei palihalena a welemi po palihalena dumana ona tuhagaya. ³⁷ A hanapugemi taumi Abelaham gugunina, ma tamogi o ileta ipa ona lihilageniu babana u wiatatiyana ega u nugonugomi hita lugeletehi. ³⁸ Tau Amau u matana awai a gagalehi naka a ibaabaniyehi. Ma taumi amami uyahinei awai o noonolihi o wobagibagiyehi.’

³⁹ Tauhi Yesu a baha hi wimiheya hi pa, ‘Tauyai Abelaham guguninei to nei.’

Yesu i baha nae uyahihi i pa, ‘Itapa taumi Abelaham googana dumahi apo a dewa ota wotagoya. ⁴⁰ Ma taumi omi nugotuhu tapuna yaka o ileta ipa ona lihilageniu, tau baha dumana tu bahena Yaubada uyahinei. Ma omi dewa a gagaleya ega mei Abelaham a dewa. ⁴¹ Taumi amami a bagibagi o wotagohi.’

Ega yaka hi pa, ‘Aa, ega tauyai dewa apapoena natunatuna; tauyai amiyai emosi hota gowana Yaubada.’

⁴² Yesu i baha nae uyahihi i pa, ‘Inapa taumi Amami dumana Yaubada yaka ona luhogaleu babana tau Yaubada i himiliu po a hopu mai hoi hipuli. Tau ega u nugotuhugei ata nei, ma Tu himiliu tauna a nugotuhugei a nei. ⁴³ Awai binei u baha u nugonugomi ega hita lugiigilihi. Nugote ega emoemotami ipa u baha ona lutaniga-

nena imahiyeya. ⁴⁴ A hanapugemi taumi Tomodulele natunatuna, yaka nugonugomi luhogalana ipa amamina a bagibagi ona dewaya. Houga wawala uyahina i nei po amalai tauna tu lihilage, ega kikina dewa dumadumaluna uyahina ita memae. Houga magomagouna koyamagei e ibaabani po tauna a dewa dumana, yaka tauna tu wikoyakoyama amahi ⁴⁵ uyahinei ega ota witumaganeu babana tau baha dumahi uyahimi a ibaabaniiyehi. Ma iyowai? ⁴⁶ Emoemotami lawa gehouna uyahimiyei u dewa apapoehi ina bahena geletehi? Ega emoemotami. Baha geke a ibaabaniiyehi naka baha dumahi, awai binei ega ota witumaganeu? ⁴⁷ Tauhi iyawoi Yaubada a lawa naka a baha tu nonolina. Ma taumi iyawoi ega Yaubada a lawa, yaka a baha ega ota nonolihi.’

⁴⁸ Mi Yudeya Yesu a baha hi wimiheya hi pa, ‘Lolowa i baha uyahim geke amaka anona i lugeleteya, babana to pa, tam lawa Samaliyagei yaka alugo apapoena uyahim e memae.’

⁴⁹ Yesu tanitaniwaga hai baha i wimiheya i pa, ‘Tau ega alugo apapoena uyahiu, ma Amau a wiyateyateya, ma taumi ega kikina ota wiyateyateu.

⁵⁰ Tau ega tuwegau ata wohepa meya, ma Taniwaga gehouna tauna e wohepau, tauna apo ina limoineu. ⁵¹ A baha duma uyahimi, taumi iyawoi u baha geke ona wotagoya yaka apega ona hilage.’

⁵² Ega yaka mi Yudeya Yesu a baha hi wimiheya hi pa, ‘To hanapugena dumam alugo apapoena uyahim e memae, babana Abelaham to hanapugeya ma i hilage, ma tu bahapiko to hanapugehi ma hi hilage. Ma tam om baha iyowai po u pa, “Apo iyawoi u baha hina wotagohi yaka apega

hina hilage.” Tam lawa awai? ⁵³ Gogiyai Abelaham amaka i hilage, ma e ileta ipa una gelagoni? Tu bahapiko amaka hi hilage, ma om nugotuhu ipa una houna hopu nehi, bo?’

⁵⁴ Yaka Yesu uyahihi i baha nae i pa, ‘Apo tau a hunena meu yaka u omhunana naka ginouli yabayababa. Ma Amau e hunehuneu, taumi omi baha o pa, “I Yaubada.” ⁵⁵ Taumi ega Yaubada ota hanapugeya, ma tau a hanapugeya. Inapa a baha ana pa, “Ega ata hanapugeya,” yaka apo ona kawaikoyakoyameu ma tamogi taumi o ikoyakoyama. Ma tau amaka a hanapugeya po a baha a wotagoya. ⁵⁶ Ma gogamina Abelaham a kaohana ipa u iyeta ina galeyā, po i galeyā yaka i kaoha duma.’

⁵⁷ Mi Yudeya hi baha nae Yesu uyahina hi pa, ‘Tam yohola ega om bolima magouhi 50 uta tuhagaya. Ma u baha u pa, Abelaham uta galeyā.’

⁵⁸ Yesu i paliwelehi i pa, ‘A baha duma uyahimi, Abelaham muliyei apoma hi guni, ma houga noka uyahina tau a memae.’ ⁵⁹ A bahana binei mi Yudeya hi luyogigai po gaima hi tama po ipa Yesu hina wilawi, ma u matahi i lugowadeya po numa dalabu baneina i hopu haleya.

9

Yesu lawa a matakekena hi guniguni i luyawahi

¹ Houga gehouna Yesu tahayagei i nenaē, po lawa gehouna i gagaleyā a matakekena ma hi guni. ² A hewahewali Yesu hi lubayadeya hi pa, ‘Guyau, iyai a apapoegei lawa geke a matakekena hi guni, tauna bo amana ma hinana?’

³ Yesu hai baha i wimiheya i pa, ‘Ega tauna a apapoe bo amana ma hinana po a matakekena hita guni ma ipa Yaubada a bagibagi wipoyana ina wogeleteya lawa magomagouhi uyahihi. ⁴ Tu himiliu tauna ipa a bagibagi ta dewahi iyeta hougana uyahina, ma uguwa ina nei ega emoe-motana po iyai gehouna ina bagibagiyehi. ⁵ Geka hougana tau hoi hipuli a memae, lawa atapuhi hai yayata.’

⁶ Geka bahana i baheya ma hoi hipuli i howa, po bigabiga i waya po uyahinei lawana matana i wololoya. ⁷ Ma i baha uyahina i pa, ‘Una nae Silowam u goilana apo una witepaoga.’ (Silowam a bui himihimila.) Yaka i nae po i witepaoga, po anai mata lugiigilina i nae a numa uyahina.

⁸ Ma hewalina a lawa po odubona lawa hi gaga-leya hi pa, ‘Geka nugote tauna tu wilulupali?’

⁹ Ma gehouhi hi pa, ‘Ma nugote tauna, houga magomagouna i memae ma i lulupali.’

Ma gehouhi hi pa, ‘Eega. Tamogi galenana mei tauna.’

Ega yaka hewalina i baha i pa, ‘Geka tau.’

¹⁰ Yaka hewalina hi lubayadeya hi pa, ‘Iyowai ma matam i lugiigili?’

¹¹ Ma i paliwelehi i pa, ‘Lawa gehouna gowana Yesu bigabiga i howaya, ma bigabigana i waya po uyahinei matau i wololoya, ma i himiliu i pa, ‘Una nae Silowam u goilana po una witepaoga,’ yaka a nae po a witepaoga, po matau hi lugiigilihi.’

¹² Yaka hi lubayadena meya hi pa, ‘Meka tauna?’

Ma hewalina i pa, ‘Ega ata hanapugeya.’

¹³⁻¹⁴ Yesu iyeta dalabu uyahina ma lawa matana bigabigagei i dewadeway a binei ma lawana hi

weluwaya po hi niyeya Palisi lawahi uyahihi, ¹⁵ po Palisihi lawana hi lubayadena meya hi pa, ‘Iyowai ma matam i lugiigili?’

Ega yaka i paliwelehi i pa, ‘Lawana bigabiga i godaya po matau i wololoya ma a witepaoga po matau i lugiigili.’

¹⁶ Ma Palisi hai bolu gehouhi hi baha hi pa, ‘Tu bagibagi naka nugote ega Yaubada uyahinei, babana dalabu lugagayona ega ita wotagoya.’

Ma bolu gehouhi hi baha hi pa, ‘Iyowai tu apa-poe ma apo manini wekiwekilalana ina dewahi, nugote ega emoemotana?’ Geka bahahi uyahi-hiyei ma nugokahakaha i geleta uyahihi.

¹⁷ Ega yaka Palisihi tu matakekena hi lubayadena meya hi pa, ‘Tam iyowai om winugonugotuhu lawana matam i dewadewaya binei?’

Ma tu matakekena i baha i pa, ‘Tauna Yaubada a tu bahapiko gehouna.’

¹⁸ Ma mi Yudeya tanitaniwagahi ega hita witu-magana ipa lawa geke a matakekena ma hi guni, ma geke hougana matana i lugiigili, yaka hinana ma amana hi otugehi ¹⁹ po hi lubayadehi hi pa, ‘Tewela geke taumi natumi? Ona paliweliyai, a matakekena ma o guni? Iyowai ma matana hi lugiigilihi?’

²⁰ Hewalina amana ma hinana Palisi lawahi hi paliwelehi hi pa, ‘To hanapugeya tauyai natuyai, po a houga guni uyahina a matakekena i wawala, ²¹ ma matana i laugiigili ega tota hanapugeya, po iyai i widewadewaya ega tota hanapugeya. Ma tauna ona lubayadeya babana amaka i lata.’

²² Amana ma hinana baha geke hi bahebaheya

babana mi Yudeya hai tanitaniwaga hi matoutehi. Babana lugagayo hi houni hi pa, apo iyai Yesu ina kawai besinanageya yaka apo to wihinigigiyeya po i tapalolo ina hopu haleya. ²³ Geka lugagayona binei, ma lawana amana ma hinana hi pa, ‘Tauna ona lubayadeya babana amaka i lata.’

²⁴ Ega yaka tu matakekena hi otugena meya po hi baha nae uyahina hi pa, ‘Ega Yesu una hune-huneya ma Yaubada una huneya babana tauna i luyawahim ma naka lawana to hanapugeya tauna lawa apapoena.’

²⁵ Ma i baha i pa, ‘Ega ata hanapugeya tauna tu apapoe bo ega. Ma tamogi matau kekena i liyeuyeuya.’

²⁶ Yaka hi baha uyahina hi pa, ‘Awai i dewaya po matam i liyeuyeuya?’

²⁷ Tu matakekena i baha i pa, ‘Amaka a paliwelemi ma ponau ega ota nonoli, awai binei ma ipa ona nonola meya? Nugote taumi o luhogaleyaya ipa ona wotagoya, bo?’

²⁸ A baha binei ma hi paliyeya hi pa, ‘Tawa tam tu wotagona, ma tauyai Mose tu wotagona ²⁹ babana a baha Yaubada uyahinei amaka to hanapugeya. Ma tauyai Yesu ega tota hanapugeya miyei i nei.’

³⁰ Lawana matana keekena i baha uyahihi i pa, ‘Geka dewana naka i nugopilipili duma babana lawana matau i liyeuyeuya, ma ega ota hanapugeya po o pa miyei i nei. ³¹ Amaka ta hanapugeya Yaubada tu apapoe ega ita noonolihi, ma inapa iyai Yaubada ina wotalagiyeya ma a nugotuhu ina wobagibagiyehi yaka apo Yaubada

ponana ina nonoli. ³² Ta hanapugena dumaya odubona po amalai ega iyai gehouna tuwegana tata nonoli ipa matakeke lawana ita widewadewayaya. ³³ Itapa Yesu ega Yaubada uyahinei, apega wipoya geke pitenana ita dewahi.'

³⁴ Palisi lawahi tu matakeke uyahina hi baha nae hi pa, 'Tam tu apapoe om houga tewela uyahinei i nei po amalai. Ma ipa una wiatatiyeiyai, tam iyai?' Yaka numa dalabu hinenei hi wiyagaya po i hopu halehi.

³⁵ Yesu lawana tuwegana i nonoli ipa numa dalabu hinenei hi wiyagaya po i hopu yaka Yesu lawana i biheya po i tuhagaya. Ma i lubayadeya i pa, 'Yaubada a Besinana lawana u witumaganeya?'

³⁶ Ma matakeke lawana i baha i pa, 'Bada, tauna iyai po apo a witumaganeya?'

³⁷ Yaka Yesu i baha nae uyahina i pa, 'Lawana amaka u galeya ma geke mitehi o ibaabani.'

³⁸ Lawana i baha i pa, 'Guyau, a witumaganem,' ma i polou po i wiyateyate.

³⁹ Yesu i baha nae i pa, 'Tau a nenei hoi hipuli ipa a galena kahakahami, po tauhi matahi keekehi hina galena meme, ma tauhi matahi laugiigilahi apo hina mata keke.'

⁴⁰ Palisi Yesu a baha hi noonoli po hi pa, 'Ega tauyai tu matakeke.'

⁴¹ Yesu i baha nae uyahihi i pa, 'Itapa taumi matami hita keke apega Yaubada ita wigoumi. Ma taumi o pa matiyai he laugiigilihi, yaka omi dewa apapoehi uyahimi he memae.'

10

Sipi hai gali paliluwaluwana

¹ Yesu i baha i pa, ‘A baha duma uyahimi apo iyai sipi hai gali matetanei ega ina lui, ma tupo tapunei in’omgeina tagona, yaka tauna tu danene po tu’munugo. ² Apo iyai sipi hai matetagei ina lui, tauna sipi hai tu galena itete dumana. ³ Yaka mateta tu galena itetena tauna binei gudu i hoeya. Ma i lui, po a sipihi gowahi i yatonihhi po ponana hi nonoli ma hi wimulitagoya po hi hopu hoi uputa. ⁴ Hougana i hopunehi hoi uputa po i lutahaya lawenihhi ma sipi hi wotagoya, babana ponana hi hanapugeya ma hi malagameya. ⁵ Apega iyai gehouna hina wotagoya, apo inapa lawa tapuna yaka apo hina lowo haleya, babana ponana ega hita hanapugeya.’ ⁶ Yesu baha wiluwaluwa geke i paliwelehi, ma nugonugohi ega hita lugiigilihi.

Yesu tauna sipi tu galena itete dewadewana

⁷ Ega yaka Yesu i baha meme uyahihi i pa, ‘A baha duma uyahimi, tau sipi hai matete! ⁸ Lolowa tu galena itete tahatahayahi tauhi tu danene po tu’munugo yaka sipi ponahi ega hita nonolihi. ⁹ Tau mateta! Apo iyawoi uyahiugei hina lui, yaka apo hina luyagohana, babana houga mago-magouna he lui ma he hopu po hiyamoni dewadewahi he tutuhagahi. ¹⁰ Tu lugowada hi nei po he danedanene, ma he laihilagenihhi ma he launohanoha, ma tau a nenei ipa luyagohana dewadewana po hogohogona uyahiugei hina tuhagaya.’

¹¹ Yesu uyahihi i baha i pa, ‘Tau sipi hai tu galena itete dewadewana, uyahinei yautuwe apo a palihaleya sipi ubeihhi po a hilage. ¹² Apo

lawa awai ega a sipi dumahi, ma maiha binei e gagalena itete, lawana kedewa woyahiyahina i gagaleya ma i nenei yaka sipihi i lowo halehi. Ma kedewana sipi gehouhi i unihi ma atapuhi i lunohanohahi. ¹³ Ma lawana a lowo babana maiha binei e wobagibagi, ma sipihi ega tauna galinei ma lawa gehouna a gamogamo yaka ega ita luhogalehi.

¹⁴ ‘Tau sipi hai tu galena itete dewadewau, uyahinei u sipi a hanapugehi ma tauhi hi hanapugeu. ¹⁵ Mei tau Amau a hanapugeya, ma Amau tauna i hanapugeu. Ma apo yautuwe a palihaleya po sipi ubeihi a hilage. ¹⁶ Sipi gehouhi he memae ma ega geka galina u hinena hita memae, naka tauhi ipa apo a weluwinihi po hina nei uyahiu po ponau hina nonoli ma hina wotagou. Yaka hai lawa mitehi hina wibolu emosi ma hai tu galena itete emosi. ¹⁷ Amau i luhogalena dumau babana apo yautuwe a palihaleya hoi hipuli po a hilage, ma yohola apo a tuhaga meya. ¹⁸ U hilage ega iyai gehouna ita taniwageya, tau tunawau a palihalena meu po apo a hilage, ma emoemotau apo yautuwe a wimeya, babana Amau a nugotuhu po a taniwaga uyahiu.’

¹⁹ Yesu geka a bahahi ubeihi, ma mi Yudeya tunawahi ma hi wigamogahigahi po hi kahakaha mehi. ²⁰ Lawa gehouhi hi baha hi pa, ‘Alugo apapoena i luyia po i libadepadeya ma ega ponana ona noonoli.’

²¹ Ma gehouhi hi baha hi pa, ‘Moina geka pite-nana alugo apapoena a baha? Ega emoemotana po alugo apapoena matakeke lawana ina wide-wadeway.’

Mi Yudeya Yesu hi wihinigiyeya

²² Houga wayau hougana uyahina ma Yelusalem numa dalabu wouna tolehana hi dewaya. ²³ Yesu numa dalabu baneina u hinena i lautowolo nae, babanoya gehouna hi wigowaya hi pa, Solomona Wasawasa a babanoya. ²⁴ Ma mi Yudeya Yesu hi mewiwileya ma hi lubayadeya hi pa, “Tam houga magomagouna nugonugoiyai e laipilipili, meyanai apo una baha dumalu uyahiyai, apo tam Besinana lawana yaka?”

²⁵ Yaka uyahihi i baha nae i pa, ‘Amaka a paliwelemi ma taumi ega ota witumaganeu, po gasi manini Amau gowanei a dewadewahi naka tauhi he wogeleteu. ²⁶ Ma ega ota witumaganeu, babana taumi ega u sipi. ²⁷ Tau u sipi ponau hi nonoli ma a hanapugehi, yaka he wotagou ²⁸ po apo yautu tuwetuwenai a welehi, po apega hina hilage, ma apega iyai gehouna u nimau in wihalehi. ²⁹ Sipihi tau Amau i weleu yaka apega iyai Amau nimanei ina wihalehi, babana tauna lawa magomagouhi i kadidila lagonihi ³⁰ Amau ma tau naka emoemotiyai.’

³¹ Yaka mi Yudeya gaima hi tama meme po ipa Yesu hina wilawi. ³² Yesu i galehi yaka i baha nae uyahihi i pa, ‘Manini magomagouhi Amau uyahinei u matami a dewadewahi ma waigohina binei o galena iapapoeniu po ipa gaima uyahinei ona wilawiu?’

³³ Mi Yudeya Yesu a baha hi wimiheya hi pa, ‘Ega ipa om manini ubeihi ma to wilawim, ma u baha kawayagala po Yaubada u widibogi. Awai binei tam lawa hota ma u pa, “Yaubada mitehi emoemotami.” ’

³⁴ Ega yaka Yesu i baha uyahihi i pa, ‘Lugagayo gilugilumana buka uyahina i pa, “Amaka a baha uyahimi a pa, taumi mei Yaubada.” ³⁵ Ma Yaubada a baha apega ina buda. Ipa tauhi mei Yaubada babana Yaubada a baha hi nonoli, tau Yaubada ega ata idibogi, ³⁶ babana Amau i winaganieu ma i himiliu po a nei hoi hipuli po a bagibagi a dewahi, yaka a paliwelemi tau Yaubada Natuna. ³⁷ Itapa Yaubada a bagibagi ega ata dewadewahi apega ota witumaganeu. ³⁸ A hanapugemi taumi ega ota itumaganeu, ma tamogi a bagibagi ona galehi po ona witumaganeu po ona hanapugeu tau Yaubada uyahina a memae ma tauna uyahi e memae.’ ³⁹ Houganana mi Yudeya hi leta ipa hina womomohi po ega emoemotahi, ma i nae.

⁴⁰ I nehalehi po i damana meme Yodani goilana u tuponei odubona Yoni anani bapatiso u dobuna po naka hotanana i memae. ⁴¹ Ma lawa boluhi hi liya nae uyahina po hi galey a ma tunawahi ma hi ibaabani hi pa, ‘Yoni ega a manini ita dewahi po tata galehi ma i ibaabani hota, ma a bahahi anohi lawana binei amaka i geletai.’ ⁴² Tupo noka uyahina lawa magomagouhi Yesu hi witu-maganeya.

11

Lasalo hilage uyahinei i towolo meme

¹ Lawa gehouna gowana Lasalo i totogo. Lasalo a meyagai Betani tupo Yudeya uyahina ma nounouna luwaga, Maliya ma Maleta. ² Geka Maliyana tauna yohola apo Yesu aena ina wineuli ma apalanei ina hamagi. ³ Ma Lasalo i totogo

yaka, nounouna Yesu a tuwega hi himila niyeya uyahina hi pa, ‘Guyau, tulam u lauhogaleya i totogo duma.’

⁴ Yesu tuwega i waya, ma a hewahewali uyahihi i baha i pa, ‘Totogo anona noka Lasalo ega a houga hilage dumana, ma ipa Yaubada a wipoya lawa at-apuhi hina galeya po Yaubada hina wotalagiyeya ma Natuna.’ ⁵ Maleta walehina mitehi ma nouhi Lasalo, Yesu i luhogalena dumahi. ⁶ Hougana Lasalo a totogo tuwegana i nonoli, ma tuponana uyahina i memae naka iyeta luwaga hi kokoe.

⁷ Iyeta luwaga u mulina, a hewahewali uyahihi i baha i pa, ‘Ta gunawileta Yudeya u tupona.’

⁸ Ma hi baha nae Yesu uyahina hi pa, ‘Guyau, ega emoemotana ta gunawileta babana ega houga ita dao, ma lolowa mi Yudeya ipa hina lugaimam, ma u baha po ipa ta gunawilena meta.’

⁹ Yesu i pa, ‘Iyeta a yayata e iwawali malatomtom po a siga ibiga, ma apo lawa yayatagei ina nae yaka apega aebahibahi ina wialoni babana kabudala yayatana e lalani. ¹⁰ Ma apo uguwei ina nena yaka apo aebahibahi ina wialoni, babana ega yayatagei ina nena.’

¹¹ A nugotuhu geke i paliwelehi po i kokoe, ma i baha meme i pa, ‘Tulata Lasalo amaka i eno, yaka ta nae po a limaamahi.’

¹² Hi baha nae uyahina hi pa, ‘Guyau, apo in’eno hilage yaka apo kamnana ina dewadewa.’ ¹³ Yesu a baha ano dumana naka Lasalo amaka i hilage, ma a hewahewali hai nugotuhu hi pa eno hilage binei ita ibaabani.

¹⁴ Ega yaka Yesu uyahihi i bahena geleteya i pa, ‘Lasalo amaka i hilage, ¹⁵ ma a kaoha duma

babana a hilage uyahina ega tau ata memae. Ma a hilagena uyahinei apo u bagibagi ona galeyama ma ona witumaganeu, yaka ta nae uyahina.’

¹⁶ Tomasi tauna hi igowaya hi pa, Natulagalaga, i towolo po i baha nae i pa, ‘Amaka ma ata Bada mitehi ta nae po ina hilahilage, yaka tauta gasi ta hilage.’

¹⁷ Yesu i nae Betani meyageina u liyaliana ma tuwega hi paliweleya naka Lasalo amaka i hilage, po hoi kokowaga i eneno iyeta wohepali hi kokoe. ¹⁸ Betani ma Yelusalem mawana ega ita dao, mei kabudala gaogaona emosi, ¹⁹ yaka mi Yudeya hi nei Maleta ma Maliya uyahihi po ipa hina winugohegoyahi po nugonugohi hina dewadewa. ²⁰ Maleta Yesu a nei tuwegana i nonoli, yaka i nae po hoi tahaya po i tutuotooni ipa hina witutuhaga, ma walehina Maliya hoi numa i memae.

²¹ Maleta Yesu i tuhagaya po i baha nae uyahina i pa, ‘Guyau, itapa tam geke hotanana uta memae nouwe apega ita hilage. ²² Ma a hanapugem apo Yaubada uyahina una lupali yaka om lupalina anona ina welem, po ina lugeleteya.’

²³ Yesu Maleta uyahina i baha nae i pa, ‘Noum apo hilagei ina towolo meme.’

²⁴ Maleta Yesu a baha i wimiheya ipa, ‘Aee, Bada, moina dumana, a hanapugem. Iyeta sigasigana uyahina hilage uyahinei Lasalo apo ina towolo meme.’

²⁵ Yesu i baha nae Maleta uyahina i pa, ‘Tau towolo meme a baba po gasi yautu tuwetuwenai, apo iyawoi hina witumaganeu yaka hawena apo hina hilage ma tamogi houga e nenei apo tauhi

a witowolo mehi po yautu memewahagana hina tuhagaya. ²⁶ Ma apo iyawoi hina witumaganemu, yaka apo yautuhi hina tuhagaya po apega hina hilage. Ma tam iyowai, u baha geke binei ma u witumaganemu bo ega?’

²⁷ Maleta i baha i pa, ‘Guyau, a witumaganem, babana tam Besibesinanam po tam Yaubada Natuna, lawa to iototonanem om nei hoi hipuli binei.’

²⁸ Yesu i baha woloe, ma Maleta i gunawileya hoi numa po walehina Maliya i paliweleya i pa, ‘Bada amaka i nei po i lubayadem.’ ²⁹ Yaka Maliya i bulili po i nena ipa Yesu ina galeyana. ³⁰ Yesu yohola ega ita nae hoi meyagai, ma Maleta mitehi hi itutuhaga uyahina i memae ma Maliya i nei po i geleta. ³¹ Ma mi Yudeya Maliya tu winugohegoyana mitehi hoi numa hi memae, hi gagaleyana ma i bulili po i nena yaka hi wotagoyana. Hai nugotuhu hi pa ita nena hoi kokowaga u tougei. ³² Maliya i nae po Yesu uyahina i geleta, ma u aena i polou ma i tou bahabaha i pa, ‘Aee, Guyau, itapa tam geke hotanana uta memae apega nouwe ita hilage.’ ³³ Yesu Maliya a tou po gasi mi Yudeya Maliya mitehi hi nenei hai tou i noonoli po nugonugona i wiyuwa duma.

³⁴ Yaka i lubayada uyahihi i pa, ‘Meka a kokowaga?’

Ma hi baha hi pa, ‘Guyau, ta nae po una galeyana.’

³⁵ Yaka hi nae po i tou.

³⁶ Ma mi Yudeya a nugowiyuwa hi gagaleyana po hi pa, ‘Baha dumana, tulana i luhogalena dumaya.’

³⁷ Ma lawa gehouhi hi ibaabani hi pa, ‘Lolowa lawa matana keekena i luyawahi, ma awai binei po tulana i totogo ma ega ita luyawahi, ma i hilage wahaga.’

³⁸ Yesu a nugowiyuwana i geleta hoi kokowaga po mateta uyahina i towolo. Kokowagana naka gaima duyuwana ma matetana gaima baneina uyahinei hi lutomgeya. ³⁹ Ega yaka Yesu bolu uyahihi i baha i pa, ‘Gaima geke ona wihaleya.’

Ma tu hilahilagena nouna Maleta i baha nae i pa, ‘Guyau, amaka i bowa babana iyeta wohepali amaka hi kokoe.’

⁴⁰ Yesu i baha nae Maleta uyahina i pa, ‘Amaka a paliwelem a pa, una witumaganeu yaka apo Yaubada a wipoya una galey a ma una wotalagiyeya.’

⁴¹ Yaka gaima hi wihaleya, ma Yesu i galena watata ma i lupali i pa, ‘Amau, tinani baneina houga magomagouna u noonoliu. ⁴² Tau tunawau houga magomagouna a hanapugeya u lupali u nonoli, ma geke hougana lawa hi towotowolo wiiwileu ubeihi a laupali ipa hina witumaganem tam u himiliu po a nei.’

⁴³ A lupali u mulina Yesu ponana i lata, ma i otu i pa, ‘Lasalo, una hopu mai!’ ⁴⁴ Mala emosi ma lawana hilahilagena a humahumana i wotowolo po i hopu mai, aena po nimana a panipanihi, ma tepana a humahumana.

Yesu i baha i pa, ‘Ona lupena haleya, ma ona wohaleya po ina nae.’

*Mi Yudeya nugonugohi ipa Yesu hina lihilageni
(Matiu 26:1-5; Maki 14:1-2; Luka 22:1-2)*

⁴⁵ Mi Yudeya Maliya tu winugohegoyana hi nenei, Yesu a bagibagi hi gagaleyā po hi witu-magana duma. ⁴⁶ Ma gehouhi ega hita witu-maganeya, yaka hi gunawilehi po Palisi lawahi hi wibenabenamehi Yesu awai i dewadewayā binei.

⁴⁷ Yaka tu witalaguyaba babadahi po Palisi lawahi, po tanitaniwaga gehouhi hi'mboina gogona po hi pa, 'Lawana uyahina apo awai ta dewaya, babana manini atapuhi e dewadewahi?' ⁴⁸ Ma lawa magomagouhi apo hina wotagoya. Ma inapa ega ta liwoloeya, apo binei ma lawa hina wobahabaha po mi Loma hai tu wigawiya hina towolo po ata numa dalabu baneina hina wiapa-poeya po ata lawa gasi.'

⁴⁹ Ma Kayapa, hai bolu uyahinei naka bolimana hai taniwaga, po omboinana uyahina i baha i pa, 'O winugoneina duma. ⁵⁰ Ega ota hanapugeya apo lawa gehouna boluta ubeita ina hilage. Ma a hilagena binei tauta mi Yudeya boluta apega ta hilage.'

⁵¹ Kayapa baha geka i bahebaheya ega tauna a nugotuhugei, babana bolima noka uyahina tauna tu witalaguyaba hai taniwaga, yaka i baha piko ipa apo Yesu ina hilage mi Yudeya boluta ubeita. ⁵² Ega mi Yudeya tunawata ubeita ipa ina hilage ma tupo atapuhi Yaubada a lawa he memae apo ina welugonihi po tauta bolu emosi. ⁵³ Naka iyetana uyahina tanitaniwaga hi wiwogatala wawala ipa Yesu hina lihilageni.

⁵⁴ Uyahinei Yesu ega mi Yudeya matahiyei ita nenaē ma i nehalehi po i naē dobu gehouna

gowana Epalaim u pitapitana, po noka hotana a hewahewali mitehi hi memae.

⁵⁵ Ma welulagona tolehana i tutulabelabeni, ma mi Yudeya hi liya nae Yelusalem ipa hina liyeuyeu mehi, ma u mulina apoma toleha hina dewaya.

⁵⁶ Houga naka uyahina numa dalabu baneina u hinena hi memae, ma Yesu hi gagalena bibiheya, ma tunawahi hi ibaabani hi pa, ‘O nugonugotuhuya apo ina nei geke tolehana uyahina, bo eega?’

⁵⁷ Palisi lawahi po tu witalaguyaba babadahi lawa hi paliwelehi hi pa, ‘Apo Yesu meka ona tuhagaya, yaka ona nei po ona paliweliyai po to womomohi.’

12

*Yesu u Betani hi wineuli
(Matiu 26:6-13; Maki 14:3-9)*

¹ Iyeta magouhi 6 hi iotonana, ma apo Welulagona tolehana hina dewaya, yaka Yesu Epalaim i nehaleya po i nae u Betani Lasalo a meyagai uyahina, tauna lolowa hilage uyahinei Yesu i witowolo meya. ² Noka hotanana Yesu binei aniani hi wononogo, Maleta aniani i ululona. Lasalo ma Yesu hai lawa mitehi hi tugula po himam. ³ Ma Maliya wakatu dimudimumuna mihana i lata duma ma i gimaleya po i neiyai Yesu uyahina po aena i hiwogi. Ma Maliya i polou po Yesu aena i wololoya ma apalanei i hamagi. Ma wakatuna dimumuna numa hinena i wihogoya.

⁴ Ma Yudasa Isakaliyota tauna Yesu a hewali gehouna, tauna apo Yesu ina nugohaleya. Nugonugona i ibagibagi po i pa, ⁵ ‘Awai binei wakatu geke ega hita gimalena haleya po mihana kina

handele tonuga hita waya po dayadayabu lawahi hita haguhi?’⁶ Yudasa a nugotuhu geke ega nugotuhu dumana, babana ega tu dayadayabu ubeihi ma tauna binei. Matababana tu danene gehouna, tauna hai mone tu galena itetena, ma monehi i danedanenehi.

⁷ Ega yaka Yesu i baha nae Yudasa uyahina i pa, ‘Geke wawinena ega ona palipaliwiyalu-tugeya. Nugotuhu geke i dewadewaye naka apo hoi kokowaga hina huhouniu binei i dewaya.

⁸ Taumi apo dayadayabu mitehi houga magomagouna ona memae, ma tau apega houga daodaona ta memae.’

⁹ Mi Yudeya Yesu tuwegana hi nonoli u Betani i memae, yaka hi liya nae uyahina. Hai nae babana nugonugohi ipa Yesu hina galeyama Lasalo gasi, babana Yesu hilage uyahinei i witowolo meya.

¹⁰⁻¹¹ Bolu Lasalo hi galeyama po Yesu hi witumaganeya, yaka tu witalaguyaba babadahi hi baha gogona ma ipa Lasalo hina lihilageni gasi.

Yesu a lui Yelusalem

(Matiu 21:1-11; Maki 11:1-11; Luka 19:28-40)

¹² Malinatom apo Yesu ina lui u Yelusalem ma houga noka uyahina bolu baneina hi memae Yelusalem Welulagona tolehana binei. Yesu tuwegana hi nonoli ipa apo ina nei. ¹³ Yaka lawa beda luguluguhi hi tamihima hi nae po ipa Yesu mitehi hina witutuhaga. Ma hi wotalagae ma hi otu labatana hi pi,

‘To wotalagiyem!’

‘Yaubada gowanei e nenei tam mi Isalaela i Wasawasa.’

¹⁴ Yesu gamogamo gowana doniki i tuhagaya ma i gelu po i nena, mei Yaubada a Buka gilumana hi bahebaheya pite,

¹⁵ ‘Saiyoni* dobu diidigana,
lawami ega ona matomatouta.

Geka hougana omi Wasawasa e lului mai uyahimi.

Tauna doniki wouna uyahina i gelu po i nei.’

¹⁶ Iyeta noka uyahina Yesu a hewahewali lawa hai wotalagae hi nonoli, ma anona ega hita nugotuhu tuhagaya. Yesu anani mewasawasa u mulina apoma nugohiyei i gae, ¹⁷ babana Buka hi gilugilumi anona i lugeleteya.

Bolunana hai wotalagae babana lolowa Yesu Lasalo kokowaga uyahinei i otugeya po i towotowolo meme ma bolu hi galey, ma hi nae po lawa atapuhi hi paliwelehi. ¹⁸ Lawa magomagouhi a manini wekiwekilalana hi noonoli yaka hi liya nae ipa Yesu hina galey. ¹⁹ Ma Palisi lawahi tunawahi hi ibaabani hi pa, ‘Ata kadidili amaka hi kokoe babana lawa atapuhi amaka he liyaliya nae Yesu a bolu uyahina.’

²⁰ Tolehana uyahina mi Giliki gehouhi u hayahi hi memae, ma tauhi tu tapalolo po hi gae Yelusalem Welulagona tolehana binei. ²¹ Ma mi Gilikihi hi nae Pilipo uyahina ipa hina lubayada, Pilipo tauna lawa Besaidagei tupo Galili uyahinei i nei. Hi nae po hi pa, ‘Bada, nugonugoiyai ipa Yesu to galey.’ ²² Pilipo i’mhoe po i nae Andulu uyahina po i paliweleya ma hai luwaga

* **12:15:** Saiyoni Yelusalem gowana gehouna, anona Yaubada a dobu.

hi nae Yesu uyahina po mi Giliki hai luhogala hi paliweleya.

²³ Yesu mi Giliki hai lubayada i wimiheya i pa, ‘Houga amaka i geleta, po Lawa Moinau u Wasawasa a tuhagaya. ²⁴ A baha дума uyahimi, inapa pola ega ina peu hoi hipuli po ina hilage ma tunawana ina memae. Ma inapa ina hilage yaka apo ina lahaya po in’ugo imahi. ²⁵ Taumi polana naka pitenana, ipa omi luyagohana ona luhogaleya, yaka apo ona haleya, ma tamogi apo yautumi ona palihaleya hipuli geka uyahina yaka houga e nenei apo luyagohana ona tuhagaya. ²⁶ Apo taumi iyawoi nugonugomi po uyahiu ona witubagibagi yaka ona wimulitagou po meka a memae taumi gasi ona memae. Taumi iyawoi ona bagibagi biugei, yaka Amau apo ina kawaidewedewemi.’

²⁷ Yesu i baha meme i pa, ‘Houga geka uyahina nugonugou i wiyuwa дума, ma apo iyowai a lupali? Po witai geka uyahina Amau ina wihaleu? Ega u nugotuhu babana binei a nei hoi hipuli. ²⁸ Nugote ana pa, “Amau om wasawasa una wogeleteya.” ’

Ma baha yadei hi noonoli i pa, ‘U wasawasa amaka a wogeleteya apo yohola a wogeletena meya.’

²⁹ Ma bolu hi towotowolo baha geka hi nonoli po hai nugotuhu hi pa, ‘Palele gololona.’

Ma gehouhi hi pa, ‘Ega, Yaubada a tu winoyanoya uyahina e ibaabani.’

³⁰ Ma Yesu i baha nae uyahihi i pa, ‘Baha o nonoli ega tau biugei ma taumi bimiyei. ³¹ Houga amaka i geleta po tu apapoe hipuli geka uyahina he memae Yaubada a libahibahi hina wialoni,

ma hipuli geke taniwagana Tomodulele apo ina halena hopuneya. ³² Ma tau apo hina wohepau po lawa atapuhi a teina gogonihī po hina nei uyahiu.’
³³ Geke Yesu a wiatatiyana, apo iyowai ma ina hilage.

³⁴ Lawa boluhi a baha hi noonoli po a bahana hi wimiheya hi pa, ‘Ata buka i paliweleiyai i pa, Yaubada a Besinana memewahagana, ma iyowai po u pa, “Lawa Moinau apo hina wohepau”? Lawa Moinana tauna Yaubada a Besinana, bo ega?’

³⁵ Yesu i paliwelehi i pa, ‘Houga kuku hotana yayata uyahimi i memae po geke hougana yayatana uyahinei o nenaē, ma uguwa apo ina nei yaka apega tahaya ona galeyā. Apo iyai uguwei ina nenaē yaka apega tahaya ina galena tuhagaya.
³⁶ Geke hougana yayata uyahimi e memae yaka yayatana ona witumaganeya, po taumi yayata tu wotagona.’ Yesu a baha geke i bahehi ma uyahihiyei i lugowadeya po i nehalehi.

³⁷ Yesu manini wekiwekilalana magomagouhi u matahi i wogeleteya ma ega kikina hita witumaganeya. ³⁸ Mei tu bahapiko Isaiya Yaubada a baha i bahebaheya i pa,

‘Guyau, om tuwega to paliwelehi,
 ma ega iyai tu witumaganem?’

Om wipoya amaka hi galeyā ma ega hita witumaganeya.’

³⁹ Ma tauhi ega hita itumaganeya babana Isaiya amaka i paligeleteya i pa,

⁴⁰ ‘Yaubada matahi i likekehi.

Ma nugonugohi i lupupuhi,
 po ega emoemotahi matahiyei hina galeyā

ma ega emoemotahi po nugogadagadala hina
tuhagaya,
ma ega emoemotahi hina luhagawilehi po a
luyawahihi.'

⁴¹ Isaiya baha geka i bahebaheya babana Yesu a
wasawasa amaka i galena tahaeya, yaka binei i
baha tahaya.

⁴² Mi Yudeya hai tanitaniwaga magomagouhi
Yesu hi witumaganeya, ma tamogi ega hita
paligeletena mehi, babana Palisi lawahi hi
matutehi hi pa apo hai tapalolo uyahinei hina
houna hopu nehi. ⁴³ Tauhi nugonugohi ipa lawa
hina hunehi, uyahinei Yaubada ega nugonugohi.

⁴⁴ Yesu ponana i lata ma i baha i pa, 'Apo iyai
ina witumaganeu yaka Tu himiliu tauna gasi i
witumaganeya. ⁴⁵ Apo iyai galenau ina galena
imahiyeya yaka Tu himiliu tauna amaka i galeyau.
⁴⁶ Tau yayata amaka a nei hoi hipuli, ma iya-
woi apo hina witumaganeu yaka apega uguwa
uyahina hina memae.

⁴⁷ 'Iyai ponau i nonoli ma ega ita
wiponawogogeu a apapoe apega a taniwageya
po a libahibahi, babana tau ega tu libahibahi
ata nei, ma u nei matababana ipa lawa a
luyawahihi. ⁴⁸ Apo iyai ina wihinigigiyeu, po
u baha ina wihinigigiyehi yaka houga e nenei Tu
luhetala u matana libahibahi apo ina wialonihii,
ega tau uyahiugei ma u baha i ihinigigiyeya
binei. ⁴⁹ Babana u baha atapuhi ega tau u
nugotuhugei, ma Tu himiliu tauna i paliweleu
po tau a ibaabaniiyeya. ⁵⁰ A hanapugeya Yaubada
a baha uyahinei apo yautu memewahagana ina

geletai. Amau a nugotuhu i palipaliweleu po geke a palipaliwelemi.’

13

Yesu a hewahewali aehi i ogahi

¹ Welulagona tolehana iyetana amaka i tuliyaliyani, ma malinatom apo hina dewaya. Ma Yesu i hanapugena dumaya a houga amaka i geleta po apo hipuli ina nehaleya po ina nae Amana uyahina. Ma Yesu a lawa hoi hipuli i luhogalena dumahi, po a luhogala i wogeleteya uyahihi.

² Tomodulele Yudasa nugotuhu i weleya po i winugotuhuya ipa apo Yesu ina nugohaleya. Yudasas tauna Simona Isakaliyota natuna. Yesu a hewahewali mitehi hi'mam. ³ Yesu nugonugonei i hanapugeya ginouli atapuhi Yaubada i weleya po tauna apo ina taniwaga. Ma i hanapugeya tauna Yaubada uyahinei i nei yaka ipa ina gunawilena meya. ⁴ Yaka amna uyahina ma Yesu i towolo po a luilui i wihaleya ma sawelo i waya po i oteni. ⁵ Ma goila i hiwogi gaeba baneina uyahina ma a hewahewali aehi i ogahi po i kokoe ma sawelona uyahinei aehi i hamagihi.

⁶ Ma Yesu i oga po i nae Simona Pita uyahina ma Pita Yesu uyahina i baha i pa, ‘Guyau, ega aeu una ogogaya.’

⁷ Ega yaka Yesu i baha nae i pa, ‘Ega uta hanapugeya geke houkana awai a dewadewayaya uyahim ma yohola apo una hanapugeya.’

⁸ Ma Pita Yesu i paliweleya i pa, ‘Ega emoemotana po aeu una ogaya!’

Yaka Yesu Pita a baha i wimiheya i pa, ‘Inapa ega aem a ogahi, yaka apega tam u bolu.’

⁹ Ega yaka Simona Pita Yesu uyahina i pali-halena meya po i pa, ‘Guyau, i dewadewa duma, ega aeu tunawana ma nimau po ununuwe una ogahi.’

¹⁰ Yesu i baha i pa, ‘Iyai tauna amaka i togo woloe po i yeuyeu apega ina togo meme babana amaka i yeuyeu, ma aena tunawahi in’ogogahi. Naka pitenana gehoumi amaka o togo woloe, ma gehoumi yohola ega ota togo.’ ¹¹ Yesu i hanapugena tahaeya, apo uyahihiyei gehouna ina nugohaleya. Naka binei ma i pa, ‘Gehoumi yohola ega ota togo.’

¹² A hewahewali aehi i ogahi po i kokoe, ma a kaleko i otena meya ma i tugula ma i baha uyahihi i pa, ‘Dewa geke uyahimi a dewadewayaya anona o hanapugeya bo ega?’ ¹³ Taumi o baheu o pa Bada po tau Guyau, naka baha dumana. ¹⁴ Tau omi guyau po omi bada ma tamogi a witupoula po aemi a ogahi. Uyahinei omi lawa aehi on’ogahi. ¹⁵ Mei tau a itubagibagi uyahimi ona witutupoga-neu po ona witubagibagi omi lawa uyahihi. ¹⁶ A baha duma uyahimi, tu bagibagi apega a taniwaga ina gelagoni. Mei gasi tu wituwetuwega a tu tahaya apega ina gelagoni. ¹⁷ U wiatatiyana amaka o galehi po gasi o hanapugehi, ma ona bagibagiyehi, yaka apo ani kaoha baneina ona tuhagaya.

Yesu tu nugohalenana i bahena geleteya

¹⁸ ‘Baha geke ega atapumi bimiyei ma ata ibaabaniyeya, ma iyawoi a inaganimi taumi ubeimi a

ibaabani. Ma Yaubada a Buka uyahina baha hi baheya lawa gehouna binei hi pa, “Lawana a yam a weleya ma i luhagawileya po i wigawiyeu.”

¹⁹ ‘Ginouli uyahimi a bahebahehi, houga e nenei apo hina geleta uyahimi. Ma a houga geleta, uyahimi ipa omi witumagana uyahiu ina memae.

²⁰ A baha duma uyahimi, iyai u tu wituwetuwega ina likaohaya naka tau i likaohau. Ma iyai ina likaohau naka Tu himiliu i likaohaya.’

²¹ Yesu nugotuhu geka i bahena geleteya, ma u mulina nugonugona i wiyuwa duma. Yaka a hewahewali uyahihi i baha i pa, ‘A baha duma uyahimi, uyahimiyei apo lawa gehouna ina nugohaleu.’

²² Ma a hewahewali hi imatagagalena, babana ega hita hanapugeya iyai binei i ibaabani. ²³ Tu wotagona gehouna Yesu i luhogalena dumaya, yaka i luwahala Yesu uyahina. ²⁴ Ma Simona Pita i winimayoyoga uyahina i pa, ‘Una lubayadeya iyai binei e ibaabani.’

²⁵ Ega yaka i luwahala imahi Yesu uyahina, ma u tanigana i wiyaguhayahaya i pa, ‘Guyau, iyai binei e ibaabani?’

²⁶ Yaka Yesu i baha nae uyahina i pa, ‘Yohola apo palawa a tomuya po gulai uyahina a wiyoli ma a weleweleya, ma ona galeya yaka naka tauna lawana.’ Yesu palawa i tomuya po i wiyoli ma Yudasa Isakaliyota i weleya, naka tauna Simona natuna. ²⁷ Hougana Yudasa palawa i waya, ma Tomodulele u nugonugona i lui yaka Yesu i baha nae i pa, ‘Una bulili po om nugotuhu una dewa yagiyagineya.’

28 Yesu i bahabaha nae Yudasa uyahina ega kikina a hewahewali anona hita hanapugeya. 29 Yudasa tauna hai mone tu galena itetena, yaka Yesu i bahabaha nae uyahina ma gehouhi hai nugotuhu hi pa, Yudasa ina nae po hai toleha binei ina gimala, bo ina nae po tu dayadayabu mone ina welehi. 30 Mala emosi ma Yudasa palawa i waya po i'mam, ma i wotowolo po i hopu hoi uputa, naka amaka i uguwi.

31 Yudasa i nehalehi, ma Yesu i paliwelehi i pa, 'U houga amaka i geleta po Lawa Moinau u wasawasa ina wawala po uyahiugei Yaubada a wasawasa ina wogeleteya. 32 Inapa Yaubada a wasawasa ina wogeleteya uyahiugei, yaka tau Natuna apo ina wiwasewaseu po u wasawasana ina wogeletena yagiyagineya.

33 'Natunatuwe, houga kuku hotana apo tau mitemi, ma apo ona biheu ma apega ona tuhagau mei lolowa mi Yudeya uyahihi a ibaabani a pa, tuponana uyahina a nena taumi ega emoemotami po uyahinei ona nei.

34 'Yaka geka taumi lugagayo wouna a welewelemi ipa emosi po emosi ona lauhogalena memi. Ma ona luhogala mei a lauhogalemi, 35 po omi luhogalahi uyahihiyei lawa emosi po emosi hina hanapugemi, taumi tu wotagou.'

Pita a bowi Yesu i paligeleteya

(Matiu 26:31-35; Maki 14:27-31; Luka 22:31-34)

36 Simona Pita Yesu i lubayadeya i pa, 'Guyau, meka e nena?'

Yaka Yesu i paliweleya i pa, ‘Tuponana uyahina a nena, ega emoemotam po houga geke una wotagou, ma yohola una wotagou.’

³⁷ Pita Yesu i lubayadena meya i pa, ‘Guyau, awai binei u pa, apega houga geke a wotagom? Amaka a palihalena meu bimgei ipa apo a hilage.’

³⁸ Ega yaka Yesu Pita uyahina i baha nae i pa, ‘Om baha ega ata kawamoineya. Ma a baha duma uyahim, apega kamkam olotona ina tou a sigana mala tonuga una bowiyeu.’

14

Yesu tauna tahaya Amana uyahina

¹ Yesu i baha nae uyahihi i pa, ‘Ega ona nugonugoholele Yaubada ona witumaganeya ma gasi ona witumaganeu. ² Amau a dobu uyahina ani wiyagohina numahi hi maga duma, yaka apo tau a nae tuponana uyahina, po omi ani mae a wononogogeya. Itapa ega, apega ata paliwelemi. ³ Apo a nae po dobuna a wononogogeya po ina kokoe ma a gunawileu po a weluwinimi, po u ani maena uyahina a memae taumi gasi apo ona mae. ⁴ Tahaya uyahinei a nena amaka o hanapugeya.’

⁵ Tomasi i baha i pa, ‘Guyau, om ani mae ega tota hanapugeya yaka tahayana ega tota hanapugeya.’

⁶ Yesu i baha nae Tomasi uyahina i pa, ‘Tau tahaya, po tau baha moinana, po tau luyagohanana. Apo iyawoi nugonugohi po hina nae Amau uyahina, yaka tau uyahiugei apo hina nae Amau uyahina, babana tau tunawau tahaya.’

⁷ Yesu uyahihi i baha meme i pa, ‘Odubona ega ota hanapugeu yaka Amau ega ota hanapugeya, ma

geka hougana ona wiwawala po ona hanapugeu, yaka Amau ona galeyaya po ona hanapugeyaya.'

⁸ Pilipo i pa, 'Guyau, to luhogaleyaya ipa Amam una wiatatiyeiyai po emoemotiyai.'

⁹ Yesu Pilipo a baha i wimiheya i pa, 'Pilipo, hougana i dao duma tau mitemi ta memae, ma ega ota hanapugeu? Taumi iyawoi amaka o gagaleu naka Amau o galeyaya, ma awai binei u pa, "Amam una wiatatiyeiyai"? ¹⁰ Pilipo, nugote ega uta witumaganeu? Tau Amau uyahina a memae, ma Amau tau uyahiu e memae. Bahahi a bahebahehi ega tau u nugotuhugei, Amau tauna uyahinei. Tauna uyahiu e memae yaka a bagibagi tau uyahiu e dewadewahi. ¹¹ Iyowai apo ona hanapugeyaya Amau tau uyahina a memae ma Amau tauna uyahiu e memae. Ma ega u baha yawa ma u manini amaka o galehi po o hanapugehi.

¹² 'A baha duma uyahimi, taumi iyawoi o itumaganeu, yohola apo manini ona wogeletehi mei tau u manini po omi manini hina lata lagona babana apo a nehalemi Amau uyahina. ¹³ Apo gowaugei awai ona lupaliyeya yaka a welemi, uyahinei Amau a wasawasa a wogeleteya. ¹⁴ Apo ginouli awai binei gowaugei ona lupali yaka a dewaya.'

Yesu a bahapiko Alugo Woiyawa binei

¹⁵ Yesu i baha meme uyahihi i pa, 'Apo ona luhogaleu yaka, u lugagayo ona wiponawogogehi. ¹⁶ Ma apo Amau uyahina a lupali ubeimi po omi Tu hagu gehouna ina himili tauna Alugo Woiyawa dumadumaluna po uyahimi ina mewahaga. ¹⁷ Tu mehipuli ega emoemotana po Alugo Dumadumaluna hina tuhagaya babana ega hita galeyaya

po ega hita hanapugeya. Tu haguna amaka o hanapugeya u liyaliyami e memae po apo u nungonugomi ina memae. ¹⁸ Apega a nehalemi po mei higohogoe, apo a gunawilena meu. ¹⁹ Houga kuku hotana ma apo a nehalemi, po tu mehipuli apega hina galena meu. Ma taumi apo ona galena meu, babana apo a luyagohana meme, po gasi taumi luyagohana a welemi. ²⁰ Iyeta e nenei apo ona hanapugeu, tau Amau uyahina a memae, ma taumi uyahiu o memae, ma tau uyahimi a memae. ²¹ Apo taumi iyawoi u lugagayo ona hanapugehi, ma ona wiponawogogehi yaka taumi o luhogaleu. Naka binei Amau apo ina luhogalemi, tau apo a luhogalemi po a wogeletena meu uyahimi.'

²² Yudasa gehouna (ega tauna Simona natuna) i baha i pa, 'Guyau, iyowai apo una wogeletana mem uyahiyai, ma apega tu mehipuli uyahihi?'

²³ Yesu i baha nae uyahina ipa, 'Apo taumi iyawoi ona luhogaleu, po u baha ona wotagohi yaka, Amau apo ina luhogalemi, po Amouna mitehi to nehi uyahimi po taumi ma tauyai ta megogona.

²⁴ Iyai ega ina luhogaleu yaka u baha apega ina wiponawogogehi. Baha geke o noonolihi naka ega tau uyahiugei ma Amau uyahinei, naka tauna Tu himiliu.

²⁵ 'Ginouli geke a palipaliwelemi houkana mitemi ta memae. ²⁶ Ma houga e nenei omi Tu hagu ginouli magomagouhi apo ina wiatatiyemi, po gasi ina inugohepami awai a bahebahehi uyahimi. Tu hagu tauna Alugo Woiyawa, Amau apo ina himili tau gowauegi. ²⁷ Nugodumola a wohouni uyahimi, tau u nugodumola a welemi. Tu mehipuli hai nugodumola ega mei tau u

nugodumola. Uyahinei ega ona nugohelele po ona matomatouta.

²⁸ ‘U baha amaka o nonolihi, ma geka a pali-paliwelena memi ipa apo a nae po a gunawilena meu uyahimi. U naena binei ega ona nugonugodubu ma ona kaoha, babana a nena Amau uyahina. Inapa ona luhogalena dumau, yaka ona kaoha u naena Amau uyahina babana tauna i lata lagoniu. ²⁹ Ginouli geka hougana a ibaa-baniyehi apo hina geleta uyahimi ma ipa ona witumaganeu. ³⁰ Amaka ma apega a baha duma uyahimi babana hipuli taniwagana Tomodulele e nenei ipa ina liwoloeu, ma ega kikina a kadidili uyahiu. ³¹ Ma ipa tu mehipuli hina hanapugeya tau Amau a luhogalena dumaya, uyahinei a luga-gayo a wotagoya po apo a hilage. Amaka ma ona towolo po ta nae.’

15

Yesu tauna mayau ugougo dewadewana

¹ Yesu i bahena meya i pa, ‘Tau wine mayouna dewadewana, ma Amau tauna tu lupehi. ² Apo lagalaga gehouhi ega hin’ugugo, yaka Amau apo ina boliboli halehi. Ma lagalaga gehouhi hin’ugugo, yaka apo ina woimahiyehi po hin’ugo labatana. ³ Taumi u baha uyahinei amaka i liyeuyeumi, ⁴ po mei mayau lagalagana uyahiu on’ompati po ona memae, ma tau uyahimi a memae. Inapa ega uyahiu ona memae yaka apega ugomi hina dewadewa, galenami mei mayau lagalagana ega u babana ina memae po ega ugonu.

⁵ ‘Tau mayau babana, ma taumi lagalagau po uyahiugei ona wilagalaga dewadewami po on’ugo

imahi. Ma inapa tau ega uyahimi, ega emoemotami po awai gehouna ona dewaya. ⁶ Apo iyai ega uyahiu ina memae yaka Amau apo ina boli haleya, po ina kokodila, mei lagalaga boliboli halenahi apo hina lugogonihi po mayau ebebalana uyahina hina halehi po hina alahihi. ⁷ Uyahiu ona memae, ma u baha uyahimi ina memae, awai nugonugomi yaka ona lupali uyahiu po apo a welemi, ⁸ po uyahinei ugougomi hina maga po lawa hina hanapugeya taumi tu wotagou, ma Amau a wasawasa hina galeyā.

⁹ ‘Amau i luhogaleu, mei tau gasi a luhogalemi, po u luhogala uyahina ona memae. ¹⁰ Inapa u lugagayo ona wotago imahiyeya, yaka luhogalau uyahina ona memae. Mei tau Amau a lugagayo a wotagoya, po tau a luhogala uyahina a memae. ¹¹ Dewa geka a palipaliwelemi ipa u kaoha nugonugomi ina wihogoya po ona kaoha labatana. ¹² Geka u lugagayo, ipa emosi po emosi ona lauhogalena memi, mei tau a lauhogalemi. ¹³ Apo iyai a lawa ubeihi ina hilage, yaka naka luhogala banei dumana. ¹⁴ Taumi gasi naka pitenana, apo u lugagayo ona wiponawogogeya, yaka taumi u lawa. ¹⁵ Ega emoemotana po a kawatupoulemi, babana tu witupupoula hai taniwaga a nugotuhu ega hita hanahanapugeya. Ma tau a witulanemi, yaka Amau awai uyahinei a noonolihi amaka a paliwelemi. ¹⁶ Taumi ega ota winaganiau. Ma tau a winaganimi, yaka a himilimi ipa ugomi dewadewahi hina geleta, po ugomihī, ugo memewahagahi. Ma apo awai gowagei ona lupaliyeya, yaka apo Amau ina welemi. ¹⁷ U lugagayo a paliwelemi

ipa ona lauhogalena memi.’

Tu mehipuli Yesu a bolu hi wihinigigiyehi

¹⁸ Yesu i baha uyahihi i pa, ‘Apo tu mehipuli hina wihinigigiyemi yaka ona nugotuhuya, tau gasi hi wihinigigiyeu. ¹⁹ Itapa taumi hipuli lawahi, apo lawa hita luhogalemi, babana omi lawa. Ma taumi ega tu mehipuli hai bolu uyahina ota memae babana a inaganimi ipa hai bolu ona nehaleya. Naka binei apo tu mehipuli hina wihinigigiyemi. ²⁰ Lolowa u baha a bahebaheya uyahimi, ona nugotuhuya, “Tu bagibagi ega emoemotana a taniwaga ina gelagoni.” Tau hi lipilipiliu yaka apo hina lipilipilimi. U baha ega hita wiponawogogeya, yaka omi baha apega hina wiponawogogehi. ²¹ Dewaapapoehi apo hina dewahi uyahimi, babana taumi tu wotagou, ma Tu himiliu ega hita hanapugeya. ²² Itapa lolowa ega ata nei po ata paliwelehi, apo Yaubada ega ita wigouhi. Ma amaka a nei po a paliwelehi, yaka ega emoemotana iyai gehouna ina baha walewalegama hai apapoe ubeihi. ²³ Apo iyai ina wihinigigiyeu, yaka Amau i wihinigigiyeya. ²⁴ Lolowa manini u hayahi a dewadewahi naka ega iyai gehouna emoemotana ina dewaya. Maninina amaka hi galeya ma hi wihinigigiyeu po Amau hi wihinigigiyeya yaka apo ina wigouhi po ega hai ani bowi gehouna. ²⁵ Hai wihinigigiyana anona i lugeletena dumaya, hai Buka Yaubada Mose i weleweleya i pa, “Hai luhinigigai ega anona.”

²⁶ ‘Apo omi Tu hagu a himili uyahimi tauna Alugo Dumadumaluna. Amau uyahinei apo ina

nei po ina limoina tau biugei, ²⁷ ma taumi ona limoineu babana houga a wawala uyahinei i nei po amalai tau mitemi.’

16

¹ Yesu i baha nae uyahihi i pa, ‘U baha geke a palipaliwelemi, ega ipa uyahihi ona pipeu. ² Babana apo numa tapalolo uyahinei hina wiyagami, ma houga e nenei apo hina lihilagenimi. Ma hai nugotuhu apo hina pa geke Yaubada anani kaoha. ³ Hai dewa apapoehi apo hina dewehi uyahimi, matababana Amau ma tau ega hita hanapugeiyai. ⁴ Ginouli geke a palipaliwelemi, hougana hina gelegeleta uyahimi, u baha geke ipa ona nugotuhu momohihi. Ginouli geke lolowa ega uyahimi ata baheya, babana tau mitemi ta memae.’

Alugo Woiyawa a bagibagi

⁵⁻⁶ I baha meme uyahihi i pa, ‘Geke hougana a bahebahehi, babana kikina ma apo a nehalemi po a nae Tu himiliu uyahina. Uyahinei o nugodubu дума. Ma ega iyai gehouna uyahimiyei ita lubayadeu po ita pa, “Meka e nenaе?” ⁷ A baha дума uyahimi, u naena i haki wahaga, babana inapa ega a nehalemi, apega Tu hagu ina nei uyahimi. Ma a nehalemi po a nae yaka, Tu hagu apo a himili uyahimi. ⁸ Apo ina nei hoi hipuli, yaka lawa hai dewa apapoehi ina wogeletehi ma Yaubada a dewa dewadewana, ma Yaubada a libahibahi ina wogeletehi. ⁹ Dewaapapoehi ina wogeletehi babana lawa ega hita witumaganeu. ¹⁰ Dewa dewadewana ina wogeletehi, babana tau

amaka a nenehalemi Amau uyahina, po apega ona galena meu. ¹¹ Libahibahi ina wogeleteya babana Yaubada Tomodulele hipuli taniwagana amaka i libahibahi po a apapoe bigona i wialoni.

¹² ‘U wiatatiyana hi maga дума he memae, ma geke hougana apega atapuna a baheya uyahimi, babana ega emoemotami po ona hanapugena pahi. ¹³ Yohola apo Alugo Dumadumaluna ina nei uyahimi, po tauna ina tahaemi ginouli dumadumaluhu atapuhi uyahihiyei. Apega tauna a nugotuhugei ina ibaabani. Yaubada uyahinei awai i noonolihi apo u nugonugomi ina wogeletehi, ma ina paliwelemi houga he nenei ubeihi. ¹⁴ U wasawasa apo ina wogeleteya uyahimi, po ina wiatatiyemi tau biugei. ¹⁵ Amau a ginouli atapuhi tau galiugei, naka binei a palipaliwelemi a pa, apo ina wiatatiyemi tau biugei. ¹⁶ Houga kikina ma apega ona galeu, ma gasi houga kuku hotana ma apo ona galena meu.’

Nugodubu u mulina kaoha

¹⁷ Yesu i baha a hewahewali uyahihi i pa, ‘Ma tunawahi hi laubayadena mehi hi pa, ‘A baha geke anona awai ma i baha i pa, “Houga kikina ma apega ona galeu, ma gasi houga kuku hotana ma apo ona galena meu, babana a nena Amau uyahina.” ¹⁸ A baha i bahebahehi anohi ega tata hanapugehi. “Houga kikina” anona awai?’

¹⁹ Yesu hai nugotuhu amaka i hanapugeya, ipa apo hina lubayadeya, yaka i baha nae uyahihi i pa, ‘O luhogaleya ipa u baha anona ona hanapugeya? “Houga kikina” anona awai? Ma “houga kuku hotana” anona awai? ²⁰ A baha дума

uyahimi, yohola apo a nugodubumi ona tou, ma tu mehipuli atapuhi hina kaoha. Ma ona nugodubu, po omi nugodubuna ina buiya po ona kaoha labatana. ²¹ Galenana mei wawine a houga wigunaguna, wiyuwi baneina i wialoni, ma a wigunaguna u mulina wiyuwa atapuna nugona i guluwihi, babana tewela amaka i guni po i kaoha. ²² Taumi naka pitenana, houga e nenei apo wiyuwa ona wialoni, ma yohola apo ona galeu, yaka ona kaoha duma ma omi kaohana apega iyai gehouna ina wihaleya uyahimiyei. ²³ Naka houkana lubayada ega ona weleweleu. A baha duma uyahimi omi luhogala awai yaka, ona lupali Amau uyahina tau gowaugei, po ina welemi. ²⁴ Houga odubona po amalai, ega awai gehouna gowaugei ota lupaliyeya Amau uyahina, ma tamogi ona lupaliyeya po ina welemi po omi kaoha ina lata lagona.

²⁵ ‘Baha wiluwaluwagei a ibaabani uyahimi. Ma houga e nenei apega baha luwaluwagei a paliwelemi, ma apo a baha dumalu Amau binei. ²⁶ Iyeta he nenei uyahihi tau gowaugei ona lupali uyahina. Ega omi luhogala ipa tau Amau uyahina a laupaliyehi babana ²⁷ Amau i luhogalena dumami po omi luhogala ina welemi. I lauhogalemi babana taumi o luhogalena dumau, po o witu-maganeu, tau Yaubada uyahinei a nei. ²⁸ Amau uyahinei a nei hoi hipuli, po hipuli uyahina a memae, ma geke houkana a gunagunawilena meu Amau uyahina.’

²⁹ A hewahewali hi baha nae uyahina hi pa, ‘Guyau, geke houkana baha dumanei e palipali-

weliyai, ma ega bahaluwaluwa uyahinei, ³⁰ po to hanapugem, tam ginouli magomagouhi u hanapugehi yaka i nugopilipili u hanapugehi po to witumaganem tam Yaubada uyahinei u nei.’

³¹ Yesu i paliwelihi i pa, ‘Amaka o witumaganeu, bo? ³² Houga e nenei bo amaka geke hougana, apo ona nohanoha memi, po yamoha po yamoha anu meyagai, ma tunawau apo a memae. Ma ega tau tunawau, ma tamogi Yaubada mitehi.

³³ ‘Baha geke a palipaliwelemi ipa a nugodumolami ona memae, babana tau mitemi. Hoi hipuli pilipili apo ona wialonihi ma on’omtaibagibagi, babana hipuli a kadidili tau a gelagoni.’

17

Yesu tu witumagana ubeihi i lupali

¹ Yesu ginouli atapuhi i bahehi po hi kokoe, ma i galena gae hoi yada ma i lupali i pa, ‘Amau, u houga amaka i geleta, Tau natum om wasawasa una weleu po om wasawasa a wogeleteya. ² Amau hipuli taniwagana u weleu po ipa lawa a taniwagehi. Ma lawa u weleweleu, luyagohana tuwetuwenai apo a wele damaneya uyahihi. ³ Geka luyagohana tuwetuwenai, apo lawa hina hanapugem po hina pa tam Yaubada dumam po hina hanapugeu tau Yesu Besibesinanau po tam u himiliu. ⁴ Hoi hipuli om wasawasa a wogeleteya babana om bagibagi u weleweleu amaka a wikokowihhi. ⁵ Amau, ee, geke hougana u matam una wiwasewaseu, mei lolowa tam ma tau ata ani mae wasawasa uyahina ta memae pite. Apoma muliyei a nei hoi hipuli.

⁶ ‘Ma lawa hipuligei u weleweleu om dewa at-
apuhi amaka a wiatatiyehi babana tam om lawa
ma u weleu yaka om baha hi wotagohi, ⁷ po
u wipoya hi hanapugeya tam uyahimgei i nei.
⁸ Ma baha u weleweleu amaka a wiatatiyehi po
u nugonugohi he memae, yaka hi hanapugena
imahiyeya tam u himiliu po uyahimgei a nei, po
tau hi witumaganeu. ⁹ ‘Yaka geka hougana ubeihi
a laupali uyahim, ega tauhi tu mehipuli ubeihi
ata laupali, ma tauhi lawahi u weleweleu ubeihi
a laupali babana tauhi om lawa. ¹⁰ Ma om lawahi
tau u lawa mei gasi u lawa tam om lawa. Yaka ata
lawahi hai witumagana uyahinei a wiwasawasa.
¹¹ Tau geka hougana ipa hipuli a nehaley a po
a nehi uyahim. Ma tauhi hoi hipuli he memae
ubeihi a laupali. Amau waiwoiyawam, gowam
waipoyanei una galena itetehi. Ma gowam u
weleweleu uyahinei hina wiemota, mei tam ma
tau po ta iemota pite. ¹² Houga magomagouna
tau mitehi to memae ma gowam u weleweleu
uyahinei a galena itetehi, po ega gehouna ita lu-
gowadeya. Ma emosi hota tauna apapoe galinei
apo ina lugowadeya po om Buka bahana ina
limoineya.

¹³ ‘Amau, ee, ega daona ma apo a nehi uyahim,
ma u baha hoi hipuli a bahebaheya, ipa u kaoha
ina mewahaga uyahihi. ¹⁴ Om baha amaka lawa
a paliwelehi, uyahinei tu mehipuli tu wituma-
ganeu hi wihinigigiyehi babana tu mehipuli hai
bolu uyahina ega hita memae, mei tau gasi ega
ata memae. ¹⁵ Tu witumagana ubeihi a lau-
pali uyahim ipa hoi hipuli hina memae, ma una

galiwiiwilehi po Tomodulele a wipoya ega ina wogowogo dadanihi. ¹⁶ Tauhi ega tu mehikuti hai bolu uyahina hita memae, babana tauhi mei tau. ¹⁷ Om baha una wiatatiyehi po om baha dumadumalunei una wiwoiyawehi. ¹⁸ Ma tam u himiliu hoi hipuli, ma tau apo a himilihi tu mehikuti uyahihi. ¹⁹ Tauhi ubeihi ma a palihalena meu tam uyahim, yaka houga e nenei tauhi hina palihalena mehi anai dumaluhi tam uyahim.

²⁰ ‘Amau, ee, ega tu wotagou tunawahi ubeihi ata laupali, ma tu wotagou hai wibaabani uyahina, ma iyawoi hi itumaganeu tauhi ubeihi gasi a laupali, ²¹ ipa atapuhi hina wiemota, po ta megogona. Mei tam ma tau, ta memae pite. Yaka tu mehikuti ata bolu hina galey a po apo hina witumaganeu tam u himiliu. ²² Wasawasa u weleweleu amaka tu wotagou a welehi, po ipa hina wiemota, po mei tauta ta iemota pite. ²³ Tau uyahihi a memae, ma tam uyahiu e memae, geke uyahinei apo hina wiemota imahi, po tu mehikuti hina hanapugena dumaya tam u himiliu, ma gasi hina hanapugeya tam tu wotagou u luhogalena dumahi, mei u lauhogaleu pite.

²⁴ ‘Amau, ee, u luhogala geegeka, lawa u weleweleu tauhi ma tau to megogona, po u wasawasa hina galey a. Babana om wiwawala hi wimuli ma tau u wasawasa om luhogalagei u wele tahaeu.

²⁵ ‘Amau, tam tu dewadewa, ma tu mehikuti ega hita hanapugem, ma tau amaka a hanapugem. Ma tu wotagou amaka hi hanapugeta, babana u himihimiliu binei. ²⁶ Om nugotuhu lawa uyahihi amaka a wogeleteya, yohola apo a wogeletena

meya uyahihi, po ipa hina hanapugena dumam, om luhogala u nugonugou e memae, po tauhi gasi u nugonugohi una memae, mei tau apo uyahihi a memae.’

18

Yesu hi numa panipani

(Matiu 26:47-56; Maki 14:43-50; Luka 22:47-53)

¹ Yesu a lupali i wikokowi, ma a hewahewali mitehi hi nae po Kidiloni goilana hi damani, po hi lui tano oliweta uyahina.

² Ma Yudasa Yesu i nugonugohaleya, tupo naka amaka i hanapugeya, babana Yesu a hewahewali mitehi houga magomagouna hi nena. ³ Yaka Yudasa tu wigawiya boluhi i weluwinihi po hi nae hoi tano. Ma hi nena naka tanitaniwaga hi himilihi, tauhi tu witalaguyaba babadahi po Palisi lawahi hai bolu uyahihiyei hi'mhimila po hi nae, a nimagawiya gapolahi po a nima heutahi.

⁴ Yesu apo awai ina gelegeleta uyahina amaka i hanapugeya, yaka i nae tu wigawiya uyahihi po i lubayada i pa, 'Iyai o bibiheya?'

⁵ Ma hi baha hi pa, 'Yesu, lawa Nasaletagei to bibiheya.'

Ma Yesu i baha uyahihi i pa, 'Tau geka.' Ma Yudasa tu wigawiya mitehi hi towotowolo.

⁶ Hougana Yesu i bahabaha i pa, 'Tau geka,' ma tu wigawiya hi tudeiwa nae po hi guli hoi hipuli.

⁷ I baha meme uyahihi i pa, 'Iyai o bibiheya?'

Ma hi baha hi pa, 'Yesu, lawa Nasaletagei.'

⁸ Yaka Yesu i baha uyahihi i pa, 'Amaka a paliwelemi a pa geka tau, inapa ona bibiheu yaka u

hewahewali ona palihalehi po hina nae.’ ⁹ A bahana i limoineya, babana a lupali Amana uyahina i pa, ‘Amau, lawa u weleweleu ega gehouna ata haleya.’

¹⁰ Simona Pita u liyaliyana i towotowolo a kwasikwasi i holi po tu witalaguyaba hai taniwaga a tu bagibagi tanigana i lubuya po taniga hinebawana i talutuiya (gowana Makosi).

¹¹ Yesu i baha nae Pita uyahina i pa, ‘Amaka, ma om kwasikwasi ani hounana uyahina una houna meya. Ma wiyuwa uyahina ega una lauguduguduwe, babana wiyuwa umaumana Amau i weleu.’

Yesu hi niyeya Anase uyahina ma Pita Yesu i bowiyeya

¹² Tu wigawiya hai taniwaga mitehi, ma gasi tanitaniwaga hai hewahewali, Yesu hi womomohi ma hi numa panipani. ¹³ Hi weluwaya po hi tahaya nae Anase uyahina, babana tauna Kayapa pohiyana. Kayapa tauna tu witalaguyaba hai taniwaga bolima naka uyahina. ¹⁴ Tauna lolowa mi Yudeya hai omboina uyahina i wibaabani tahaya i pa, ‘Hilaki lawa gehouna ita hilage lawa boluta ubeita.’

Pita Yesu i bowiyeya

(Matiu 26:69-70; Maki 14:66-68; Luka 22:55-57)

¹⁵ Hougana hi weluwaya Anase a numa uyahina Pita Simona ma Yesu a hewali gehouna, tauhi Yesu hi wotagoya. A hewalina tu witalaguyaba hai taniwaga i hanapugeya, yaka bolu mitehi hi lui gogona a numa u gali hinena. ¹⁶ Pita ega ita lui ma gali matetana u liyaliyana i towotowolo,

yaka hewalina tu witalaguyaba hai taniwaga a heliyam i nae po guguhini gehouna mateta tu galena itetena i paliweleya ipa Pita ina lui yaka guguhinina i baha po Pita ipa ina lui.

¹⁷ Pitana i luilui nae ma guguhinina i baha nae Pita uyahina i pa, ‘Nugote tam lawana a hewali gehouna?’

Ma Pita i bowi i pa, ‘Tau ega.’ ¹⁸ Houga waiyau hougana yaka, tu bagibagi po tu wigawiya mayau hi ahili po hi lalana, ma Pita i nae po mitehi hi lalana gogona.

Yesu i luhetala tanitaniwaga u matahi

(Matiu 26:59-66; Maki 14:55-64; Luka 22:66-71)

¹⁹ Hi lalana ma tu witalaguyaba hai taniwaga Yesu i laubayabayadeya i pa, ‘Tu wotagom iyawoi? Ma awai u wiatatiyehi?’

²⁰ Yesu a baha i wimiheya i pa, ‘U wiatatiyana hi lugelegeletehi lawa uyahihi, hoi numa tapalolo po gasi Yelusalem a numa dalabu baneina u hinena. Ma mi Yudeya hi luilui yaka u wiatatiyana atapuhi amaka hi hanapugehi ega iyai gehouna gowag-owadei ata wiatatiyana. ²¹ Ega una laubayadeu ma u baha tu nonolina una lubayadehi apo hina paliwelem, awai a bahebahehi po a iatatiyaneya, atapuhi amaka hi nonolihi po hi hanapugehi.’

²² Yesu a baha i bahebaheya, ma tu galena itete u liyaliyana i towotowolo, i lunawatatani ma i pa, ‘Awai binei tu witalaguyaba hai taniwaga e palipalimatani?’

²³ Yesu tu galena itete a baha i wihieya i pa, ‘Inapa u baha powa awai yaka, lawa uyahihi una lidumaluya. Tau u baha i dumalu, ma om

nogutuhu awai po u launiu?' ²⁴ Anase, Yesu anai panipanina ma i himili po i nae Kayapa uyahina. Tauna tu witalaguyaba hai taniwaga.

Pita i bowiyeya

(Matiu 26:71-75; Maki 14:69-72; Luka 22:58-62)

²⁵ Ma Simona Pita i memae po lawa mitehi hi ilalana ma hi baha nae uyahina hi pa, 'Geka tam nugote lawana tu wotagona gehouna?'

Ma Pita i bowi meme i pa, 'Tau ega!'

²⁶ Ma tu witalaguyaba hai taniwaga a tu bag-ibagi tanigana i boliboli haleya tulana i baha i pa, 'U koyama; tam Yesu mitehi hoi tano a galem.'

²⁷ Pita i bowibowi meme, ma kamkam i tou.

Yesu i luhetala Pilato uyahina

(Matiu 27:1-2, 11-31; Maki 15:1-20; Luka 23:1-5, 13-25)

²⁸ Yesu Kayapa a numagei hi weluwaya po hi niyeya gawana Pilato a numa uyahina. Hougana hi niniyeya ma malatom i yayahi, po ega emoe-motana mi Yudeya hina lui gawana a numa u hinena matababana Pilato ega tauna lawa Yudeyagei. Apo hina lui yaka hina wigobugena mehi po Welulagona tolehana uyahina apega hina am. ²⁹ Yaka Pilato i hopu hoi uputa po lawa uyahihi po i lubayada i pa, 'Baba awai ma lawa geka o wigouya?'

³⁰ Mi Yudeya a baha hi wimiheya hi pa, 'Itapa ega tu apapoe, apega tota neiyai uyahim.'

³¹ Pilato i baha meme uyahihi i pa, 'Tau apega a luhetaleya, ma taumi omi lugagayo uyahinei ona luhetaleya.'

Mi Yudeya hi pa, ‘Tauyai ega palihalena tota waya ipa lawa geke a hilage binei to taniwaga po to witakeya.’³² (Ma tauna a hilage lolowa i baheya i pa, ‘Apo mayau u moyana hina witakeu.’ Yaka geke a houga i geleta.)

³³ Pilato i lui meme a numa u hinena, ma Yesu i otugeya po i lui. Ma i lubayadeya i pa, ‘Tam mi Yudeya hai Wasawasa?’

³⁴ Yesu Pilato a lubayada i wimiheya i pa, ‘Om lubayada geke tam uyahimgei bo lawa hai baha binei ma e laubayadeu po u pa tau mi Yudeya hai Wasawasa?’

³⁵ Pilato i baha nae Yesu uyahina i pa, ‘Ega tau lawa Yudeyagei. Tam om lawa po om tu witalaguyaba babadahi, tauhi hi himilim po u nei. Ma om apapoe awai?’

³⁶ Yesu Pilato a baha i wimiheya i pa, ‘Ega u wasawasa hoi hipuli, itapa u ani taniwaga hoi hipuli apo u hewahewali biugei hita wigawiya po mi Yudeya apega hita panui. Ma u ani taniwaga u tupo geha.’

³⁷ Pilato i lubayada meme i pa, ‘Moina, tam Wasawasa?’

Yesu bahana i wimiheya i pa, ‘Ee, naka pite-nana, tau Wasawasa. Tau hoi hipuli a nei po hi guniu ipa a wiwasawasa po dewa dumadumaluna a wipaliweleneya, apo iyawoi nugonugohi hina lugadagadalihi yaka u baha hina wiponawogogeya.’

³⁸ Pilato i lubayada i pa, ‘Dewa dumadumaluna anona awai?’ Yaka Pilato i hopu hoi uputa po mi Yudeya uyahihi i baha nae i pa, ‘Geke lawana ega a powa ata tuhagaya.’³⁹ Taumi omi dewa houga magomagouna Welulagona tolehana

uyahina, lawa panipanina a lupelupena haleya hoi numa pani. Ma o luhogaleya ipa mi Yudeya omi Wasawasa a lupena haleya, bo?’

⁴⁰ Atapuhi hi otu labatana hi pa, ‘Apeega, ega tauna, to luhogaleya Balaba una lupena haleya.’ Balaba tauna tu danene baneina.

19

¹ Pilato i lui numa u hinena po Yesu tu wigawiya i welehi, po gulawa metametanana uyahinei hi wilawi. ² Tu wigawiya unuhau gologolowa waidonadonana hi metami po Yesu hi winabaya. Ma luilui kayakayana hi wiluiya. ³ Ma hi nae u liyaliyana po hi lauguyoguyougeya hi pa, ‘Tinani tam, mi Yudeya hai Wasawasa.’ Ma nimahiyei hi launawatatani.

⁴ Pilato i hopu meme hoi uputa, po bolu uyahihi i baha nae i pa, ‘Lawana ona galeya, a neiyena meiyai uyahimi, ipa ona hanapugeya ega kikina a powa ata tu hagaya.’ ⁵ Yesu i hopu hoi uputa po unuhau gologolowa waidonadonana i nabaya ma luilui kayakayana i luiya. Ma Pilato i baha nae uyahihi i pa, ‘Hei, lawana ona galeya.’

⁶ Tu witalaguyaba babadahi po hai tu bagibagi Yesu hi galeya ma hi otu labatana hi pa, ‘Una witakeya!’

Pilato i baha nae uyahihi i pa, ‘Tunawami ona niyeya po ona witakeya; tau a powa ega ata galena tuhagaya.’

⁷ Mi Yudeya hi baha meme hi pa, ‘I lugagayo i baheya i pa, apo ina hilage, babana lugagayo i tulagoni po tunawana i bahena meya ipa tauna Yaubada Natuna.’

⁸ Geka bahana Pilato i noonoli po i matouta duma. ⁹ Yaka Pilatona Yesu i weluwimeya po hi lui meme hoi numa. Ma i lubayadeya i pa, ‘Miyei u nei?’ Ma Yesu ega awai ita baheya, ma i genu-genuwana. ¹⁰ Ega yaka Pilatona i baha nae Yesu uyahina i pa, ‘U baha ega nugonugom wimeihana, ma u taniwaga emoemotau po a lupena halem, bo a wihilagenim.’

¹¹ Yesu Pilato a baha i wimiheya i pa, ‘Om taniwaga Yaubada uyahinei i nei. Tu witalaguyaba hai taniwagana i palihaleu yaka tauna a gou baneina apoma tam.’

¹² Yesu a baha Pilato i noonoli po ipa ina lupena haleya. Ma mi Yudeya hi otu labatana hi pa, ‘Apo lawa geke una lupena haleya, yaka ega tam Sisa tulana. Babana Yesu tunawana i wiwasewasena meya, yaka ata wasawasa Sisa i widibogi.’

¹³ Pilato hai baha i nonoli yaka, Yesu i hopunena meya hoi uputa, po i tugula geleta ani luhetala uyahina, gowana Gahana (mi Yudeya hai ponei hi pa ‘Gabata’). ¹⁴ Iyeta amaka hi luliyaliyani po ipa apo hina geleta Welulagona amna iyetana uyahina. Iyeta u bolina ma Pilato mi Yudeya i paliwelehi i pa, ‘Ona galey a geke omi Wasawasa.’

¹⁵ Ma hi otu labatana hi pa, ‘Ona uni, ona uni, ona tutulawiteya hoi ani take.’

Pilato i baha uyahihi i pa, ‘Tau ipa omi Wasawasa a wibaleya hoi ani take?’

Tu witalaguyaba babadahi hi baha i pa, ‘Ega kikina i Wasawasa gehouna; Sisa tunawana i wasawasa.’

¹⁶ Ega yaka Pilato Yesu i palihaleya mi Yudeya uyahihi ma mi Loma hai tu wigawiya apo hina witakeya.

Yesu hi witakeya

(Matiu 27:32-44; Maki 15:21-32; Luka 23:26-43)

¹⁷ Tu wigawiya Yesu hi numa panipani po anani take tunawana i awali, po i nae meyagai hi igowaya hi pa, Ununu Dobuna uyahina, mi Yudeya ponahiyei hi pa, Gologota ¹⁸ po noka hosi hi witakeya, ma lawa luwaga mitehi, gehouna u kehana ma gehouna u awala hinebawana, ma Yesu u tipolina.

¹⁹ Pilato i'ngiluma po Yesu anani take u tepana i tutulawiteya i pa, 'Yesu Nawaleta lawana mi Yudeya hai Wasawasa'. ²⁰ Mi Yudeya mago-magouhi giluma geke hi hiyawa tuhagaya, babana dobuna uyahina hi itakeya naka hai dobu baneina u liyaliana. Yaka gilumana hi hanapugeya babana pona tonuga uyahinei hi gilumi, mi Yudeya, mi Loma, po mi Giliki. ²¹ Mi Yudeya hai tu witalaguyaba babadahi hi nei Pilato uyahina, po hi baha nae hi pa, 'Awai binei u gilumi u pa, mi Yudeya i Wasawasa? Tauna i bahena meya i pa, 'Tau mi Yudeya omi Wasawasa.'

²² Pilato hai baha i wimiheya i pa, 'Giluma a gilugilumi naka amaka tauna.'

²³ Tu wigawiya magouhi wohepali Yesu hi witakeya, ma a kaleko hi gutaya po yamoha i wiwaya. Ma a luilui gasi hi waya, ma luiluina hi diidini ega popona.

²⁴ Tunawahi ma hi iwogatala hi pa, ‘Ega ta looloya, ma ta wikibu po iyai ina waya yaka tauna galinei.’

Ma Yaubada a baha hoi Buka ina wialona imahiyeya,

‘U kaleko hi gutaya, ma u luilui binei hi wikibu.’
Yaka tu wigawiya dewa geke hi dewaya.

²⁵ Yesu anani take u liyaliyana, hinana ma walehina Maliya Kilopa agona, ma gasi Maliya Magadagei hi towotowolo ani take u labena.

²⁶ Yesu hinana, a hewali i lauhogaleya u liyaliyana i towotowolo, yaka Yesu i baha nae uyahina i pa, ‘Hinau, natum una galeya.’ ²⁷ Gasi i baha nae a hewali uyahina i pa, ‘Tulau, hinam una galeya.’ Ega yaka a hewalina Yesu hinana tu gunina i weluwaya po mitehi hi memae a numa uyahina.

Yesu i hilage

(Matiu 27:45-56; Maki 15:33-41; Luka 23:44-49)

²⁸ Yesu i hanapugena dumaya bagibagi emosi po emosi uyahina hina kokoe. Yaka i baha i pa, ‘Uyopopou i haleeya,’ baha geke uyahinei Buka a baha i wikokowi. ²⁹ Ma wine waitululuwana keyaka uyahina hogohogona i memae tuponana uyahina. Baloi hi waya po wine waitululuwana uyahina hi ligayoya, ma hiyamoni gowana hisopa uyahina hi numa panipani lawiteya, ma hi wiyoyoga giyeya u gamona po i hanalemoya. ³⁰ Yesu wine waitululuwana i waya, ma i baha i pa, ‘Amaka i kokoe,’ ma unununa i yagelo, ma yautuna i kokoe.

Yesu tolotolona hi tonaya

³¹ Mi Yudeya hai dalabu iyetana i tulabeni. Yaka mi Yudeya hi nae po Pilato hi lubayadeya ipa lawa hi takehi aehi hina lauwtowihhi ma ani take uyahinei hina wihalehi, babana ega ita dewadewa ipa hoi ani take hina memae, ma dalabu iyetana ina geleta. Matababana mi Yudeya iyeta dalabu naka tauhi hi wiyateyatena dumaya. ³² Yaka tu wigawiya hi nae po lawa luwaga Yesu mitehi hi itake gogonehi aehi hi lauwtowihhi. ³³ Hi nae po Yesu hi gagaleya, naka amaka i hilage yaka ega aena hita luwtowihhi. ³⁴ Ma tu wigawiya gehouna iyelagei Yesu tolotolona i tonaya, mala emosi ma goila ma tala hi kololo Yesu tolotolonei. ³⁵ Tau a gelena tuhagaya a baha, yaka u bahana anona ipa ona witumageneya, babana tau u galena a limoinena dumaya, baha moina po baha dumahi a palipaliwelemi. ³⁶ Dewa geke hi gelegeleta, naka Yaubada a Buka bahana i wikokowi i pa, ‘Apega geyamina gehouna hina luwtowihhi.’ ³⁷ Gasi Buka baha gehouna i baheya i pa, ‘Iyawoi tu tonana apo matahiyei hina galeya.’

Yesu a wikokowaga

(Matiu 27:57-61; Maki 15:42-47; Luka 23:50-56)

³⁸ Geke dewahi hi kokoe ma u mulina Yosepa lawa Alimatiyagei, tauna tu witumagana gowagowada Yesu uyahina, babana mi Yudeya hai lugagayo i matuteya. Tauna i nae Pilato uyahina po i lubayada Yesu hinina hilahilagenana binei i pa, ‘Emoemotana apo ani take uyahinei ata wihaleya po u kokowaga ata houni.’ Pilato Yosepa uyahina i palihaleya. ³⁹ Nikodemo, tauna odubona uguwa bolinai i nena Yesu uyahina, tauna gasi i nei,

wakatu wilawila emotana i neiyai dimumuna i lata duma a witai naka 60 kilo. ⁴⁰ Hai luwaga Yesu hinina hi wihaleya, po wakatu dimudimumunei hi wineuli, ma kaleko wakewakekenei hi humaya. Naka mi Yudeya hai dewa, wikokowaga binei. ⁴¹ Yesu anani hilage u liyaliyana, tano i memae ma tanona uyahina kokowaga wouna hi wogoya, ma kokowagana uyahina ega kikina lawa gehouna hita wienoya. ⁴² Yesu uyahina hi wienoya, babana mi Yudeya hai iyeta wononogo dalabu binei ma gasi kokowaga u liyaliyahi.

20

Yesu i towolo meme

(Matiu 28:1-8; Maki 16:1-8; Luka 24:1-12)

¹ Gaogao a iyeta tahatahayana uyahina, yohola a uguwana, ma Maliya Magadalagei i welu-didibala nae hoi kokowaga, po gaimanei kokowagana matetana hi lautomgeya naka hi builena niyeya uheiya po i memae ma hi geleta. ² Yaka i bulili po i nae Simona Pita ma Yesu a hewali gehouna uyahihi po i paliwelehi i pa, ‘Ata Guyau amaka kokowaga uyahinei hi wihaleya, ma ega ata hanapugeya meka hi houni.’

³ Ega yaka Pita ma hewali gehouna hi bulili luwaga po hi nae hoi kokowaga. ⁴ Hai luwagahi hi nena po hewali gehouna i sarena duma yaka Pita a bulili haleya po i geleta tahaya hoi kokowaga, ma ega ita lui. ⁵ Ma i kululu po i lauwiwilana lui, naka kaleko yawa hi memae ma i galehi. ⁶ Apoma Simona Pita mulinei i bulili geleta po i lui kokowaga u hinena, po Yesu humana i galeya. ⁷ Ma unununa panina ma humana ega kikina ita

nohahi. ⁸ Apoma hewalina i lui, po i galehi yaka i witumagana. ⁹ Tamogi Buka a baha yohola ega hita nugotuhu tuhagaya i pa, apo hilage uyahinei ina towolo meme. ¹⁰ Ma hi gunawilena mehi hai u numa.

*Yesu i lugeleteya Maliya Magadalagei uyahina
(Matiu 28:9-10; Maki 16:9-11)*

¹¹ Maliya i gunawilena meya po kokowaga uputana i towolo ma i tutou, ma i kululu po i lauwiwilana lui kokowaga u hinena ¹² po Yaubada a tu winoyanoya luwaga i galehi, hai luilui wakewakekehi hi tugutugula, gehouna u unununa, ma gehouna u aena, Yesu i enenoyana.

¹³ Hi baha nae uyahina hi pa, ‘Wawine, awai binei e tutou?’

I baha nae uyahihi i pa, ‘U Guyau hi wihaleya po meka hi houni ma ega ata hanapugeya.’ ¹⁴ A baha geka i baheya po i kokoe, ma i lauhagawileya po Yesu i towotowolo. Tamogi ega ita galena tuhagaya po ita pa Yesu.

¹⁵ Yesu i baha nae uyahina i pa, ‘Wawine, awai binei e tutou? Iyai e bibiheya?’

A nugotuhu ipa tano tu bagibagi, po i baha nae uyahina i pa, ‘Bada, inapa una wihaleya, yaka una paliweleu, meka hotanana u houni ma a nae po a waya.’

¹⁶ Yesu i baha nae, wawinena uyahina i pa, ‘Maliya,’ po i luhagawileya, ma mi Yudeya ponahiyei i baha nae i pa, ‘Labona’ (a bui naka, Bada).

¹⁷ Yesu i baha nae wawinena uyahina i pa, ‘Ega una wodadaniu. Yohola ega ata nae Amau uyahina. Ma tuwegau una niyeya po walewalehiu

una paliwelehi una pa, Tau a gegae Amau po Amami, u Yaubada po omi Yaubada uyahina.’

¹⁸ Yaka Maliya Magadalagei i nae po a hewahe-wali i paliwelehi i pa, ‘Guyau amaka a galeya.’ Ma a baha i bahebaheya i paliwelehi.

Yesu tu wotagona uyahihi i lugeleteya

(Matiu 28:16-20; Maki 16:14-18; Luka 24:36-49)

¹⁹ Ma iyeta tahatahayana ibigana uyahina Yesu a hewahewali hai numa hi guduya, ma u hinenana hi’mboina gogona po hi memae, babana mi Yudeya hi matutehi. Ma Yesu u tipolihi i lugeleteya, po i towolo ma i baha nae uyahihi i pa, ‘Atapumi ona nugodumola.’ ²⁰ I baha ma nimana po tolotolona i wiatatiyehi. Yaka hi kaoha дума, babana Guyau hi galeya.

²¹ Yesu i baha meme uyahihi i pa, ‘Ona nugodumola Amau tauna i himiliu, naka pitenana apo tau a himilimi.’ ²² A baha i bahehi po hi kokoe ma i yautu damana uyahihi, ma i baha i pa, ‘Alugo Woiyawa ona waya, ²³ po uyahinei lawa hai apapoe ona paligigilihi, yaka Yaubada apo ina paligigilihi ma apo iyawoi hai apapoe ona wihawenehi, yaka Yaubada apega ina paligigilihi.’

²⁴ Tomasi, tauna magouhi 12 hoi bolu uyahinei hi wigowaya hi pa, Natulagalaga, hougana Yesu i laugeleteya tauna ega mitehi. ²⁵ Gehouhi hi baha nae Tomasi uyahina hi pa, ‘Guyau amaka to galeya.’

Tomasi i baha i pa, ‘Apo Yesu nimana hi tuutuya a galeya, po nima gigi a houni uyahina, ma tolotolona kelena uyahina nimau a houni, yaka apo a kawamoina.’

²⁶ Dalabu gaogaona emosi i kokoe, ma numa u hinena hi memae, Tomasi mitehi, mateta hi guduya ma Yesu i geleta po u hayahi i towolo ma i baha i pa, ‘Ona nugodumola atapumi.’

²⁷ Apoma Tomasi uyahina i baha nae i pa, ‘Nima gigim una wiyoyoga neiyai nimau uyahina po una galeya. Ma gasi nimam una wiyoyoga neiyai tolotolou uyahina po una houni. Po ega una launugoluwaluwaga ma una kawamoineu.’

²⁸ Tomasi i baha Yesu uyahina i pa, ‘Oo, u Guyau ma u Yaubada.’

²⁹ Yesu i baha nae Tomasi uyahina i pa, ‘U witu-maganeu, babana amaka u galeu? Lawa gehouhi ega hita galeu ma hi itumaganeu, apo hina kaoha duma.’

³⁰ Yesu a manini wekiwekilalana gehouhi i dewadewahi, a hewahewali u matahi ega buka geke uyahina hita gilumihi. ³¹ Ma wabihaga hota hi gilugilumihi, naka ipa ona hanapugeya, Yesu tauna Yaubada a Besinana lawana ma Yaubada Natuna. Yaka tauna ona witumaganeya po gowanei ona luyagohana.

21

Yesu ma a hewahewali hi witutuhaga hoi gad-owa

¹ Yesu i wogeletena meya a hewahewali uyahihi, Tibeliya u bogana. ² Simona Pita, ma Tomasi (tauna gowana hi pa, Natulagalaga), Nataniyela lawa Kanagei, Galili tuponana, ma Sebedi natunatuna luwaga, ma a hewahewali luwaga gasi. ³ Simona Pita i baha uyahihi i pa, ‘Tau a nena an’ebaga.’

Hi baha uyahina hi pa, ‘Apo boluta ta negogona.’ Hi nae po wam uyahina hi gelu, ma hai hagida hi teleneya, po didibalana ega kikina iyana gehouna hit’onaya ma a sigana malitom.

⁴ Malatomtom kikina, hi gagalena gae, ma Yesu hoi gadowa i towotowolo. Ma ega hita hana-pugeya, hai nugotuhu hi pa, ‘Yyai?’

⁵ Yesu i otu hopu uyahihi i pa, ‘U lawa, iyana bo ega?’

A baha hi wimiheya hi pa, ‘Eega.’

⁶ Ma i otu hopu meme i pa, ‘Ona tuhopu ma u awala hinebawamiyei hagida ona telenena meya, yaka iyana apo ona wialoni.’ Ega yaka hagida hi teleneya po iyana hi ononaya i maga wahaga, po ega emoemotahi hagida hina nouya.

⁷ Hewalina Yesu i lauhogaleya i baha nae Pita uyahina i pa, ‘Hei, ata Guyau!’ Simona Pita i noonola ma i pa, ‘Ata Guyau,’ mala emosi ma a kaleko i oteni, babana i ebebaga binei ma i houni po i memae, ega yaka i lupa hopu hoi boga.

⁸ Gehouhi wam uyahina hi memae, hagida anai iyanana hi woe teini po hi gae hoi hayahaya, ega bala ita dao, babana guli magouna 60. ⁹ Hi gae po hoi gadowa hi gota, ma mayau ononiyana uyahina iyana hi memae, ma palawa mayouna u liyaliyana hi memae.

¹⁰ Yesu i baha nae uyahihi i pa, ‘Amalai iyana o ununihi gehouhi ona neihinimai.’

¹¹ Ega yaka Simona Pita i gelu hoi wam po hagida i pili po i gae hoi hayahaya. Ma iyana balubaluhi hi onahi magouhi 153, ma hagida ega hita loloya. ¹² Yesu i baha uyahihi i pa, ‘Ona nei po tan’am.’ Ma a hewahewali hi hanapugeya tauna

Guyau ma tamogi hi witutubaha hi pa, ‘Guyau bo lawa tapuna?’ ¹³ Yesu palawa i waya po i welehi ma iyana naka pitenana. ¹⁴ Yesu mala luwaga i lugeleteya uyahihi, ma geka i witonugaya a towolo memena uyahina.

¹⁵ Malatomtoma amna hi’mam, ma Yesu i baha nae Simona Pita uyahina i pa, ‘Simona, Yoni natuna, tam iyowai, u luhogalena dumau ma apoma om bagibagi, bo?’

Pita i pa, ‘Ee Guyau, u hanapugeu tau a luhogalem.’

Yesu i baha i pa, ‘U sipi muhomuhohi una wianihi.’

¹⁶ A bahana i wiluwagaya i pa, ‘Simona Yoni natuna, u luhogalena dumau?’

Simona i pa, ‘Ee, Guyau u hanapugeu a luhogalem.’

Yesu i baha i pa, ‘U sipi una galena itetehi.’

¹⁷ A bahana i witonugaya i pa, ‘Simona, Yoni natuna, u luhogaleu?’

Pita baha geka i noonoli, po i nugodubu babana Yesu a baha i pa, ‘U luhogaleu?’ Yaka Yesu a baha i wimiheya i pa, ‘Guyau, ginouli magomagouhi u hanapugehi po gasi u hanapugeu. A luhogalem.’ Yesu i baha uyahina i pa, ‘U sipi una wianihi. ¹⁸ A baha duma uyahim, om houga tewela uyahina om nogutuhu ipa meka una nae naka om dagilolo u lumomohi ma apo una nae. Ma apo om houga wibada uyahina nimam una lodomi po lawa gehouhi hina widagilolom, ma tupo ega uta lauhogaleya apo uyahina hina niyem.’ ¹⁹ A baha geka naka Pita a hilage binei i ibaabani, ipa hina hanapugeya. Ma a hilagena uyahina Yaubada

gowana ina wilataya. Yesu Pita uyahina i baha i pa, 'Una wootagou.'

²⁰ Hewalina Yesu i lauhogaleya i wotagohi ma Pita i luhagawileya po i galeya (ma nugonei i gae tauna Yesu i luhogaleya yaka toleha uyahina u nugonugona i luwahala ma i lubayadeya i pa, 'Guyau, iyai apo ina nugohalem?' ²¹ Uyahinei Pita i baha nae Yesu uyahina i pa, 'Guyau, Yoni tauna iyowai?')

²² Yesu Pita a baha i wimiheya i pa, 'Itapa ita memae ma ata gunawilena meu naka ega om nugotuhu. Tam tunawam una wimulitagou.' ²³ A baha geke binei ma tu witumagana gehouhi hi winugonugotuhu powa, po hi pa, 'Yoni apega ina hilage.' Yesu ega ita baha uyahina ita pa, 'Apega ina hilage'; tamogi i pa, 'Itapa u nugotuhu ita memae ma ata gunawilena meu, naka ega om nugotuhu.'

²⁴ A hewali gehouna ginouli magomagouhi i bahebahehi amaka i giluma hopunehi, ma lawa magomagouhi hi limoineya.

²⁵ Yesu ginouli atapuhi i dewadewahi, itapa emosi po emosi hita gilumi, a nugonugotuhuya apo buka hita maga дума po hipuli tupo wohepali hita wihogoya.

YAUBADA A WOGATALA WOUNA
The New Testament in the Tawala language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Tawala long Niugini

copyright © 1985, 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc. and Bible Society of Papua New Guinea

Language: Tawala

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Text © 1985, 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.; 2014 print edition © Bible Society of Papua New Guinea

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-06-24

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

03dd8e7f-64f4-5464-abd5-5e08202f0f29